

REGION SJÆLLAND

UDDANNELSES ANALYSE 2023

Epinion

REGION
SJÆLLAND

- vi er til for dig

INDHOLD

Region Sjælland i tal	6
De unge i uddannelsessystemet	10
De unge på kanten af uddannelsessystemet	28
De unges bevægelser omkring uddannelsessystemet	34
Særtema: Voksne unge med grundskole som højeste uddannelse	48

FORORD

UDDANNELSESANALYSE 2023

I Region Sjælland er vi stolte af vores kloge hoveder og kloge hænder. Vi har mange tusinde unge, der hvert år springer ud med studenterhuer på hovedet med bånd i alle farver. Hvert år bliver der uddelt svendebreve på tværs af regionen til talentfulde mennesker, som bidrager med håndværk af højeste karakter. Mange uddanner sig på én af regionens videregående uddannelsesinstitutioner, der sikrer dygtige medarbejdere til de offentlige velfærdsområder og private virksomheder. Vi er stolte af alle som én.

På flere parametre går det godt i Region Sjælland. Vi er den region med den største andel faglærte i Danmark, og vores byer og landområder oplever en positiv tilflytning. Mange unge flytter stadig ud af regionen, når de skal uddanne sig. Men i Uddannelsesanalyse 2023 kan vi se, at mange flytter tilbage igen, når de er blevet ældre og har stiftet familie. Vi byder dem hjertelig velkommen og er glade for, at Region Sjælland er en region, som er attraktiv at bo, leve og arbejde i.

Men vi har også udfordringer i Region Sjælland. Uddannelsesniveaulet er fortsat lavt, og vi har meget arbejde foran os for at sikre mere uddannelse til flere. Der er for mange unge voksne, som aldrig kommer i uddannelse eller ind på arbejdsmarkedet. Tæt på en tredjedel af de unge har ikke en kompetencegivende uddannelse, og vi er langt fra 2030-målsætningen om, at 90 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse, når de fylder 25 år.

Det er en udfordring, vi må og skal knække – både fordi uddannelse er en afgørende faktor for den enkelte borgers liv og muligheder, men også fordi de regionale virksomheder efterspørger mere kvalificeret arbejdskraft. I Regionsrådet har vi derfor prioriteret indsatser, der skal sikre, at flere af de

unge voksne mellem 20 og 30 år kommer i uddannelse og beskæftigelse – særligt inden for velfærdsuddannelser og erhvervsuddannelser, hvor der er gode jobmuligheder i Region Sjælland.

Danmark og hele Europa ser ind i en fremtid med færre unge og flere ældre. I 2030 har vi 18% færre unge i alderen 15-17 år i Region Sjælland end i dag. Det udfordrer søgningen til ungdomsuddannelserne i dele af regionen, og konkurrencen om nyuddannede medarbejdere bliver større hos virksomhederne.

For at løse rekrutteringsudfordringerne må vi indstille os på, at uddannelse er for både unge og voksne, og noget vi gør hele livet. Virksomheder har behov for, at deres medarbejdere kan opkvalificere eller efteruddanne sig. Borgere i arbejde har brug for nye færdigheder eller et kursskifte, hvis deres kompetencer ikke længere matcher efterspørgslen. I Regionsrådet har vi derfor sat os for at bidrage til udviklingen af uddannelser til borgere i arbejde.

Udfordringerne er mangeartede og komplekse. Men vi tror på, at vi i fællesskab på tværs af uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarked, kommuner og region står stærkt i jagten på at finde løsninger. Vi håber, at Uddannelsesanalyse 2023 kan danne et stærkt grundlag for dette fortsatte arbejde.

God læselyst. På vegne af Region Sjælland

Heino Knudsen, regionsrådsformand

Christian Wedell-Neergaard, formand for Udvalget for Regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde

A group of five young people, three women and two men, are working in a greenhouse. They are surrounded by rows of pink flowers. The woman in the foreground is leaning over the plants, while the others are standing behind her, some looking at the flowers and others looking towards the camera. The greenhouse structure is visible in the background.

Foto: FGU Midt- og Østsjælland

REGION SJÆLLAND I TAL

Dette indledende kapitel af Uddannelsesanalysen har til formål at vise et aktuelt billede af de demografiske og socioøkonomiske forhold i Region Sjælland. Kapitlet beskriver således både regionens borgere og arbejdsmarked gennem det nyeste tilgængelige registerdata.

I fjerde kvartal af 2022 bor der i alt 848.626 borgere i de 17 kommuner, som samlet udgør Region Sjælland. Borgere i alderen 16 til 66 år udgør 62 pct. af den samlede befolkning i Region Sjælland. Disse borgeres forsørgelsesgrundlag er illustreret i figuren til højre, der viser borgernes forsørgelsesgrundlag i hver af Region Sjællands kommuner, Region Sjællands samlet og i hele Danmark. Fordelingerne er baseret på nyeste data fra 2020.

På regionalt plan ses det, at lidt under tre fjerdedele (73 pct.) af borgerne i alderen 16 til 66 år er i beskæftigelse. Det er et fald på 1 procentpoint i forhold til året inden. Derudover ses det, at 18 pct. af regionens borgere modtager offentlig forsørgelse, mens 6 pct. er i gang med at uddanne sig. De resterende 3 pct. befinder sig uden for arbejdsstyrken og tæller blandt andet hjemmegående forældre samt unge, der forsørges af deres forældre.

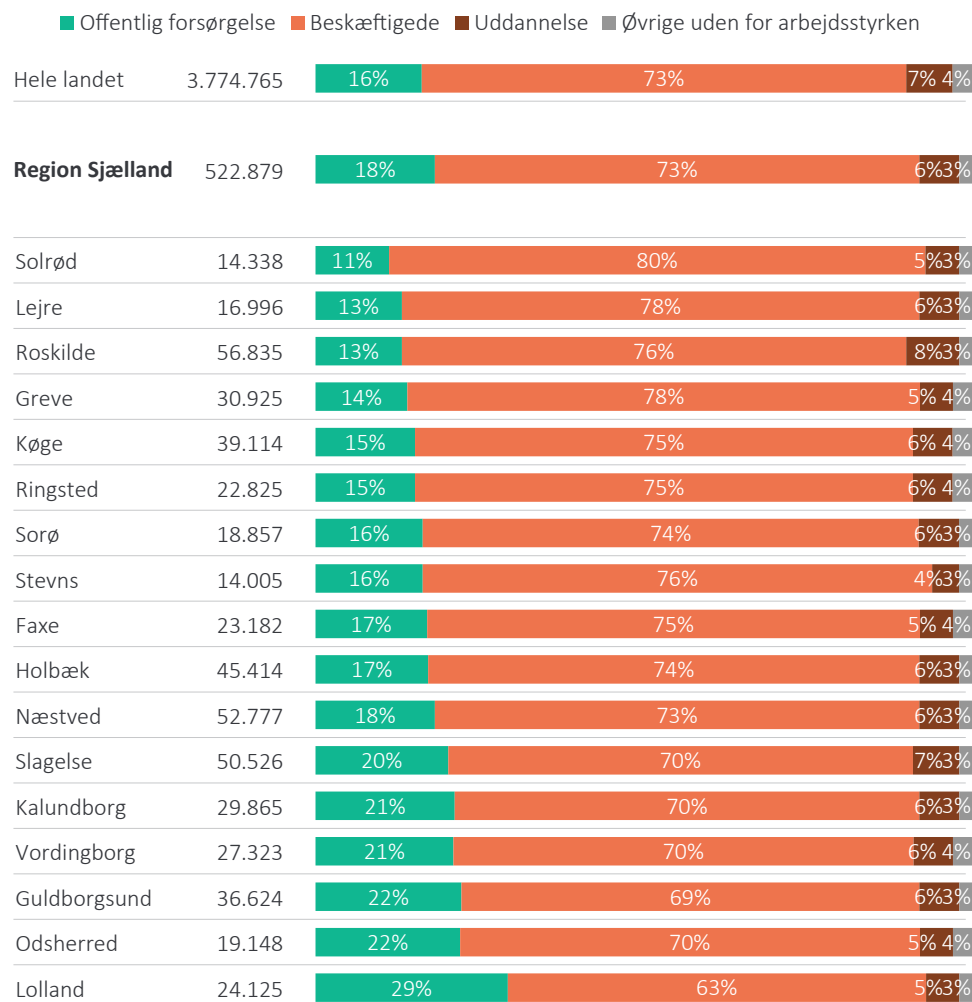
Generelt flugter fordelingen af borgernes forsørgelsesgrundlag i Region Sjælland med resten af landet. I Region Sjælland ses dog en lille overvægt af borgere på offentlig forsørgelse sammenlignet med hele landet.

Ser man på, hvordan borgernes forsørgelsesgrundlag fordeler sig i Region Sjællands kommuner, ses et geografisk mønster: Kommuner beliggende længst fra København oplever lavere beskæftigelse og flere borgere på offentlig forsørgelse sammenlignet med kommunerne beliggende tættere på København. I Solrød, Lejre, Roskilde og Greve er færre end 15 pct. af borgerne mellem 16 og 66 år på offentlig forsørgelse. Modsat er 29 pct. af borgerne i Lolland kommune samt 22 pct. af borgerne i Guldborgsund og Odsherred kommune på offentlig forsørgelse.

Figur 1.1: Forsørgelsesgrundlaget for borgerne i Region Sjælland

Kilde: Danmarks Statistik (RAS209).

Note: Figuren viser fordelingen af borgere mellem 16 og 66 år i fire forsørgelseskategorier for hhv. hele landet, Region Sjælland og kommunerne i Region Sjælland i 2020 (det nyeste tilgængelige data i Danmarks Statistik).

Grundet afrunding summerer nogle procentsatser ikke til 100 procent.

I figur 1.2 kan man se borgerne i Region Sjælland inddelt efter fire udvalgte sociodemografiske parametre: alder, oprindelsesland, indkomst og uddannelsesniveau.

Ud af regionens borgere er 15 pct. unge mellem 16 og 29 år. Det er en del mindre end på landsplan, hvor den tilsvarende aldersgruppe udgør 18 pct. af den samlede befolkning. En årsag til, at andelen er tre procentpoint lavere, kan findes i, at Region Sjællands unge ofte flytter til andre regioner eller byer i eller omkring hovedstadsområdet med henblik på at studere.

Som det fremgår af figuren, har 89 pct. af borgerne i Region Sjælland dansk herkomst. Den næststørste gruppe af borgere er af ikke-vestlig herkomst (7 pct.), mens den mindste andel borgere udgøres af vestlige indvandrere.

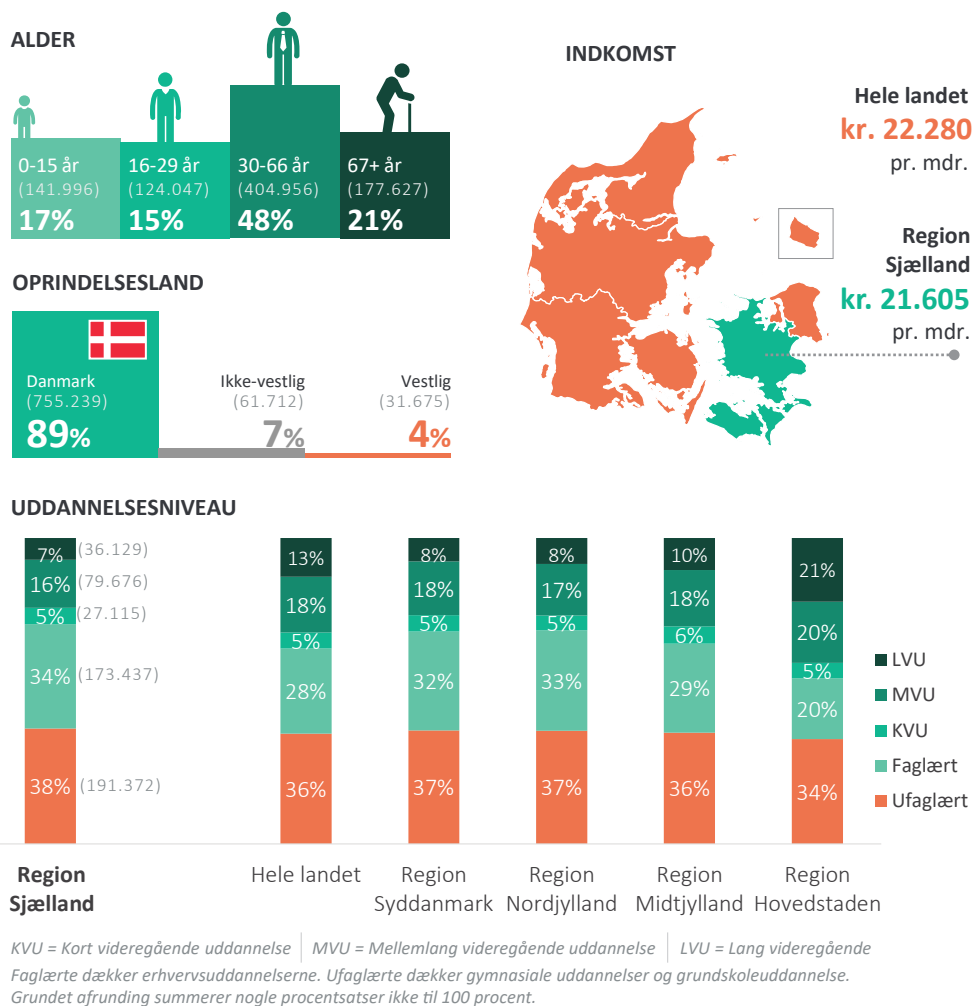
Figur 1.2 viser også den gennemsnitlige disponible indkomst for borgere i Region Sjælland og hele landet. Borgernes disponible indkomst dækker over, hvad en borger har til boligudgifter, forbrug og opsparing efter skat og rentebetaling. En borger i Region Sjælland har i gennemsnit 21.605 kr. til rådighed månedligt. På årsbasis svarer dette til 259.258 kr. Sammenlignet med den gennemsnitlige disponible indkomst på landsplan er den månedlige indkomst 675 kr. mindre for en borger i Region Sjælland.

Nederst i figur 1.2 kan man se fordelingen af den højest gennemførte uddannelse for borgerne i Region Sjælland sammenlignet med hele landet og de fire øvrige regioner. Den største gruppe af borgere i Region Sjælland er ufaglærte, som udgør 38 pct. Dernæst de faglærte med en erhvervsuddannelse, som udgør 34 pct. Kigger man på de øvrige regioner, følger deres uddannelsesfordeling samme mønster. Andelen af borgere med en lang videregående uddannelse er kun omkring halvt så stor i Region Sjælland som for hele landet. Andelen i Region Sjælland er dog på niveau med andelen i både Region Syddanmark og Region Nordjylland.

Figur 1.2: Sociodemografi i Region Sjælland

Kilde: Danmarks Statistik (FOLK1E, HFUDD11 og INDKP109).

Note: Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget. Indkomst viser den gennemsnitlige disponible indkomst. Alder og herkomst er opgjort pr. 2022. Indkomst og uddannelsesniveau er opgjort pr. 2021. Uddannelsesniveau er opgjort for befolkningen mellem 15 og 64 år.

De følgende fire kapitler præsenterer en række detaljerede nøgletal for uddannelsesområdet i Region Sjælland.

02

KAPITEL

Kapitel 2 fokuserer på de **unge i Region Sjællands uddannelsessystem**. Kapitlet ser nærmere på de unges søgemønstre og hvor mange unge, der gennem uddannelse opnår erhvervskompetencer.

Kapitlet beskriver både forskellene mellem Region Sjællands kommuner og sammenligner hele Region Sjælland med billedet på landsplan og for de øvrige regioner.

03

KAPITEL

Kapitel 3 stiller skarpt på de unge, der befinder sig **på kanten af uddannelsessystemet** og arbejdsmarkedet. Kapitlet belyser hvor mange af de unge, der er på overførselsindkomst, og hvor stor en andel af disse unge der vurderes uddannelses- eller jobparate. Ligesom kapitel 2 sammenligner kapitel 3 også forskellene mellem både Region Sjællands kommuner og mellem Region Sjælland og hele landet.

04

KAPITEL

Kapitel 4 omhandler de unges **bevægelser omkring uddannelsessystemet**. Disse bevægelser dækker både, hvordan de unge flytter mellem bopæle i landet, og hvordan unge bevæger sig fra ungdomsuddannelsessystemet til videre uddannelse, beskæftigelse eller ledighed. Endelig indeholder kapitlet en sammenligning af de unge, der flytter henholdsvis til og fra Region Sjælland for at påbegynde en uddannelse.

05

KAPITEL

Kapitel 5 udgøres af Uddannelsesanalysens årlige **særtema**. I år stiller kapitlet skarpt på de unge voksne i Region Sjælland, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Analysen beskriver denne gruppe af unge voksne via en række registerstatistikker og bruger også kvalitative interviews til at komme nærmere de barrierer og muligheder, som disse unge møder i og uden for uddannelsessystemet.

DE UNGE I UDDANNELSESSYSTEMET

Foto: HF og VUC Klar

KAPITLET

INDHOLD OG HOVEDKONKLUSIONER

Uddannelse udgør en vigtig faktor, når det kommer til sikre de unges tilknytning til arbejdsmarkedet, og at de får en indkomst, de kan leve af. For at ruste regionens unge bedst muligt til fremtiden er det derfor vigtigt at få flere unge til at gennemføre en uddannelse efter grundskolen.

Dette kapitel orienterer sig derfor mod, hvordan de unge i Region Sjælland bevæger sig inden for uddannelsessystemet.

Første del af analyserne tager udgangspunkt i den nuværende årgang af 25-årige i Region Sjælland og deres uddannelsesstatus. De efterfølgende analyser ser nærmere på, hvordan det i dag går årgangen af unge, der dimitterede fra grundskolen for 10 år siden i skoleåret 2010/2011. Slutteligt ser kapitlet nærmere på 2022-årgangen af elever, der dimitterede fra 9.klasse, og deres videre vej i uddannelsessystemet. Disse datakilder er kombineret for at give et mere nuanceret helhedsbillede af de i unge i Region Sjælland og deres bevægelser gennem uddannelsessystemet.

Som sammenligningsgrundlag for analysernes resultater inddrages de nationale mål på ungdomsuddannelsesområdet. Kapitlet ser eksempelvis på andelen af unge, der lever op til kravet om, at 90 pct. af 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030.

Kapitlets opgørelser baseres på data fra Danmarks Statistik, Den Koordinerede Tilmelding samt fra Børne- og Undervisningsministeriets databank/datavarehus via Uddannelsesstatistik.dk

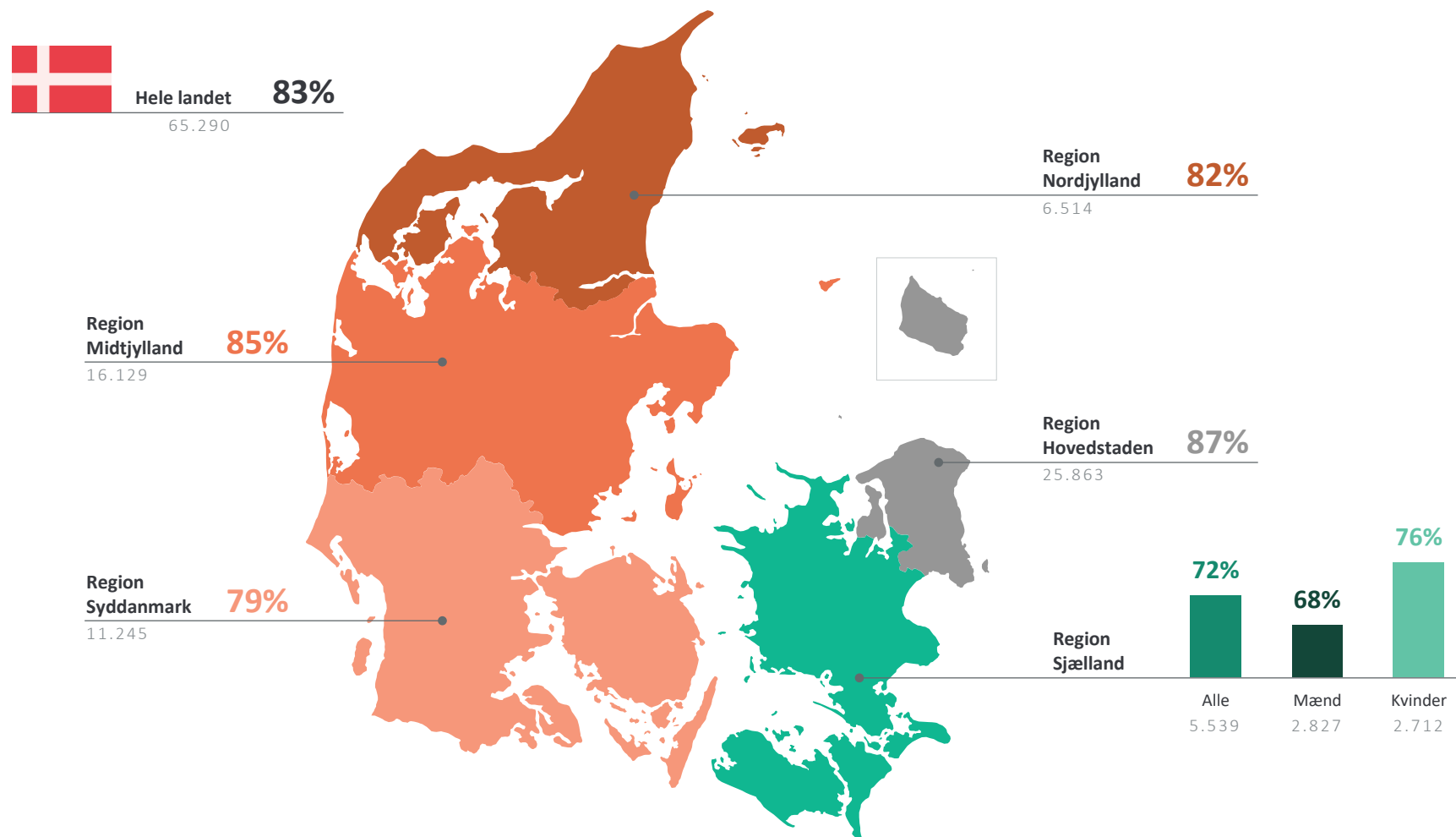
Kapitlet viser følgende hovedtendenser:

- Der er mindre end 10 år til, at den nationale målsætning om, at mindst 90 pct. af 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse, skal være opfyldt. Sammenlignet med 2021 er Region Sjællands vej mod målet stagneret.
- Andelen af 25-årige med gennemført ungdomsuddannelse er i 2021 på samme niveau som sidste års undersøgelse. Dog er den fortsat større end i 2018 og 2019.
- Andelen af unge i Region Sjælland, der vurderes ikke-uddannelsesparate, er steget en smule siden 2021. Det er dermed højere end i alle år siden 2017.
- Færre unge i Region Sjælland opfylder i år kravet om et karaktergennemsnit på 02 i dansk og matematik sammenlignet med sidste år. Andelen er dog stadigvæk lavere end i 2019.
- Størstedelen af de unge i Region Sjælland overgår til en mellemlang videregående uddannelse indenfor de første to år af endt ungdomsuddannelse.
- Fremskrivninger af det forventede antal personer i alderen 15 til 17 år viser, at andelen forventes at falde frem mod 2030.

Figur 2.1: Andelen af 25-årige, der har gennemført en ungdomsuddannelse

Kilde: Danmarks Statistik (HFUDD21).

Note: Opgørelsen viser andel og antal af 25-årige i oktober 2021, der har gennemført mindst én ungdomsuddannelse både i de enkelte regioner og i hele landet samlet set. Bopæl er opgjort efter den unges adresse pr. oktober 2021. Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget.

ANDELEN AF 25-ÅRIGE MED UNGDOMSUDDANNELSE ER STABIL I REGION SJÆLLAND

Da reformen "Aftale om bedre veje til uddannelse og job" blev vedtaget i 2017, var det med et ønske om at sikre, at unge kom hurtigere igennem en ungdomsuddannelse, for at de lettere kunne få fodfæste på arbejdsmarkedet. I forbindelse hermed fulgte en målsætning om, at 90 pct. af de 25-årige skulle dimittere fra en ungdomsuddannelse på landsplan i 2030.

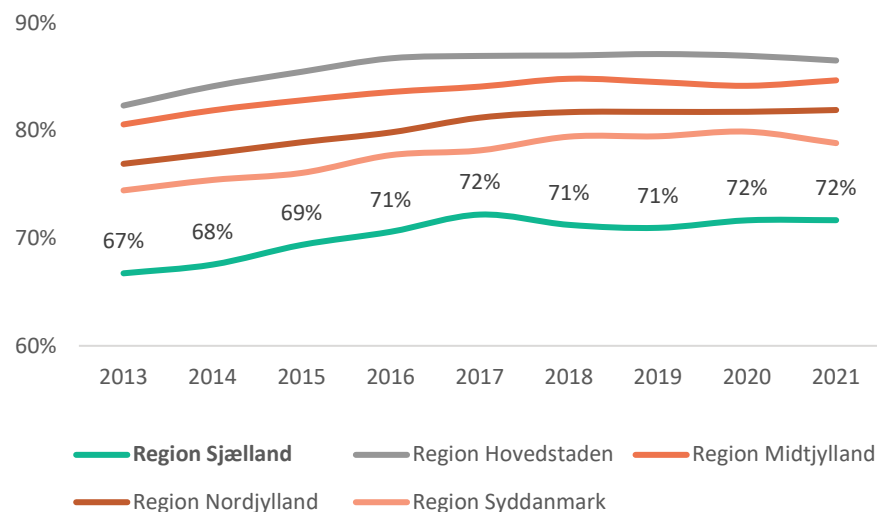
Figur 2.1 giver et overblik over andelen af 25-årige borgere, som har gennemført en ungdomsuddannelse. I Region Sjælland har 72 pct. af de 25-årige gennemført en ungdomsuddannelse. Det er markant færre end i de øvrige regioner og over 10 pct. færre end på landsplan. Sammenligner man mænd og kvinder i Region Sjælland, fremgår det, at 76 pct. af de 25-årige kvinder har gennemført en ungdomsuddannelse. Det tilsvarende gælder for kun 68 pct. af regionens 25-årige mænd.

Som nævnt i analysen af figur 1.2 er unge i Region Sjælland særligt tilbøjelige til at flytte til uddannelsesbyerne for at læse videre eller arbejde. Derfor kan den relativt lave andel af 25-årige med en gennemført ungdomsuddannelse forklares ved, at de unge fra Region Sjælland flytter væk fra regionen, efter de har færdiggjort deres ungdomsuddannelse.

Figur 2.2: Andelen af 25-årige, der har gennemført en ungdomsuddannelse over tid

Kilde: Danmarks Statistik (HFUDD21).

Note: Opgørelsen viser andelen af 25-årige i årene 2013-2021, der har gennemført mindst én ungdomsuddannelse i de enkelte regioner. Figuren er opgjort efter den unges bopæl i det pågældende måleår. Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober hvert år.

Figur 2.2 viser den regionale udvikling i andelen af 25-årige, som har gennemført en ungdomsuddannelse fra 2013 til 2021. I Region Sjælland er andelen steget fra 67 pct. i 2013 til 72 pct. i 2021. Alle regioner oplever vækst i undersøgelsesperioden med minimum 4 procentpoint.

I perioden fra 2018-21 oplever Region Sjælland en lille fremgang i andelen af 25-årige med en gennemført ungdomsuddannelse. Den har været stabil i de seneste to undersøgelsesperioder. Fra 2017 til 2019 har tendensen ellers været nedadgående for Region Sjælland, men siden 2020 har andelen af 25-årige med en ungdomsuddannelse været på samme niveau som 2017. Kigger man på udviklingen i andelen af 25-årige som har gennemført en ungdomsuddannelse siden 2020, kan man på tværs af alle regioner se, at udviklingen enten er gået i stå eller gået en smule nedad i perioden.

DER ER FLEST 25-ÅRIGE MED EN UNGDOMSUDDANNELSE I ROSKILDE, FÆRREST I LOLLAND, OG ALLE REGIONENS KOMMUNERNE ER UNDER LANDSANDELEN

Blandt kommunerne i Region Sjælland er der stor spredning i andelen af 25-årige, der har en ungdomsuddannelse. Den kommune i regionen, som opnår den højeste andel, er Roskilde, hvor 80 pct. af de 1.010 25-årige har gennemført en ungdomsuddannelse. Tilsvarende har kun 53 pct. af de 282 25-årige i Lollands Kommune gennemført en ungdomsuddannelse.

Landsandelen af 25-årige med en gennemført ungdomsuddannelse er 83 pct. På trods af at Roskilde Kommune nærmer sig landsandelen, ligger de stadigvæk under.

Man skal være opmærksom på, at figur 2.2 og 2.3 tager udgangspunkt i de 25-åriges nuværende bopælskommune. Derfor viser figurerne ikke, hvilken kommune den 25-årige færdiggjorde sin ungdomsuddannelse.

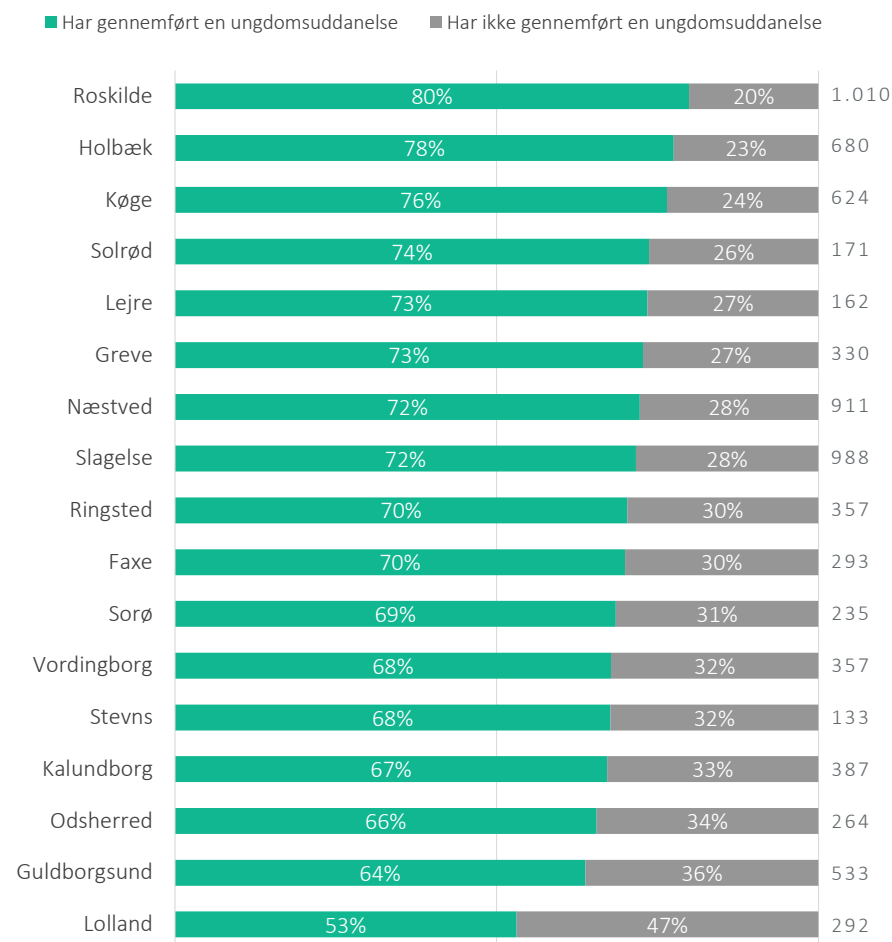
Figur 2.3 er derfor ikke en direkte indikation på, at unge, der bor i Lolland Kommune, er mindre tilbøjelige til at tage en ungdomsuddannelse end unge fra de øvrige kommuner i Region Sjælland. Fx kan man som 20-årig have færdiggjort sin ungdomsuddannelse i Lolland Kommune, for dernæst at flytte til Roskilde inden sin 25-års fødselsdag med henblik på at studere eller arbejde. I det eksempel vil den unge tælle med i Roskilde Kommunes opgørelse.

For at vise et billede af kommunernes uddannelsesniveau der tager højde for de bevægelsesmønstre, der opstår, når de unge flytter, vil figur 2.4 og 2.5 tage udgangspunkt i de unges bopæl ved afslutning af 9. klasse.

Figur 2.3: Andelen af 25-årige, der har gennemført en ungdomsuddannelse fordelt på Region Sjællands kommuner

Kilde: Danmarks Statistik (HFUDD21).

Note: Opgørelsen viser andelen og antallet af 25-årige bosiddende i Region Sjælland i oktober 2021, der har gennemført mindst en ungdomsuddannelse. Figuren er opgjort efter den unges bopæl og uddannelse pr. 1. oktober 2021. Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget.

Som nævnt tidligere skal man fortolke opgørelserne i figurerne 2.1, 2.2 og 2.3 med en vis forsigtighed, fordi de unge kan være flyttet ud af den kommune, hvor de tog deres ungdomsuddannelse ved måletidspunktet. Figur 2.4 tager højde for disse flyttemønstre ved at opdele de unge efter deres bopæl ved afslutningen af 9. klasse. Opgørelsen baseres på de nyest tilgængelige data, dvs. den højest fuldførte uddannelse i 2021 for personer, der afsluttede 9. klasse i 2011.

1.986 af Region Sjællands unge har grundskolen som højest fuldførte uddannelsesniveau 10 år efter afslutningen af 9. klasse. Det svarer til 18 pct. af de unge, hvilket er 2 procentpoint over andelen på landsplan. Man kan samtidig se, at Region Sjælland har den største andel af unge med grundskolen som højest fuldførte uddannelsesniveau 10 år efter afslutning af 9. klasse på tværs af alle regionerne. Dertil kommer, at andelen er steget med 1 procentpoint sammenlignet med sidste års måling.

Sammenligner man andelen, der har gennemført en mellemlang- eller lang videregående uddannelse på tværs af regionerne, har Region Sjælland også de laveste andele her med henholdsvis 25 pct. og 9 pct.

Andelen med en mellemlang eller lang videregående uddannelse ligger 1 procentpoint under andelen på landsplan. Andelen har været stabile siden sidste år.

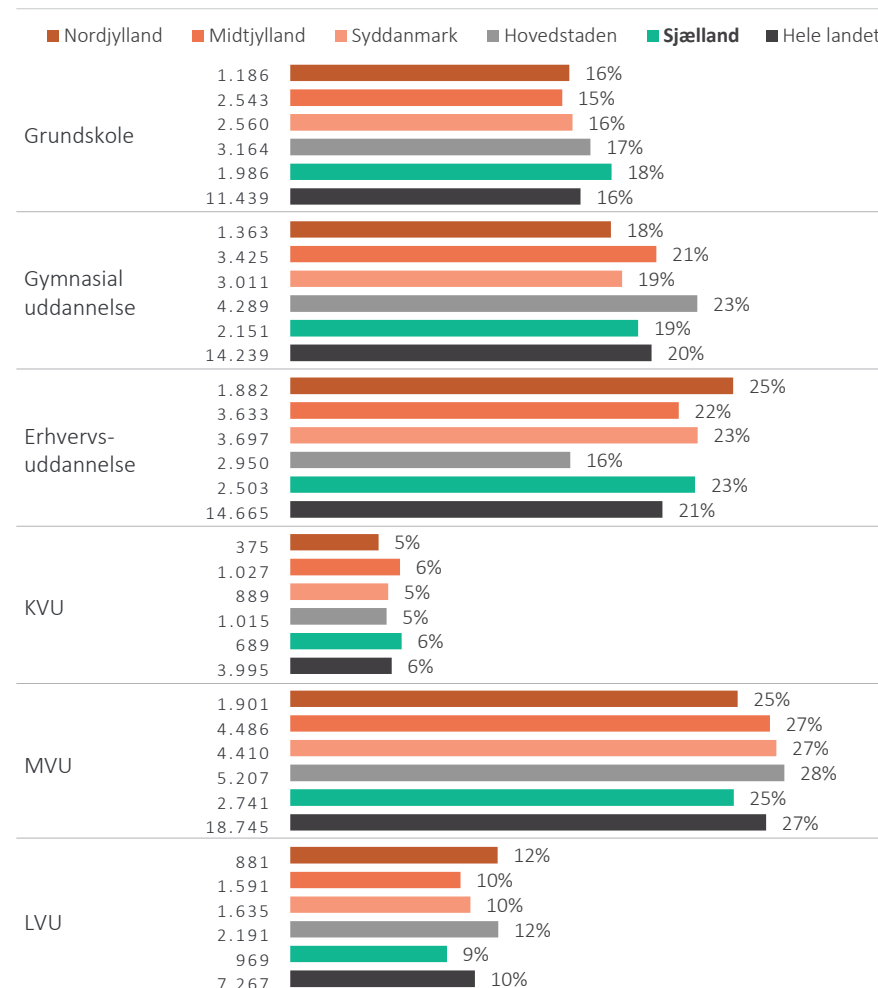
Region Sjælland har stadigvæk en højere andel af unge med en erhvervsuddannelse (23 pct.) sammenlignet med andelen på landsplan (21 pct.). Andelen er dog faldet med 1 procentpoint siden sidste år i både Region Sjælland og for hele landet.

Til sidst bemærkes det, at andelen af unge i Region Sjælland med en gymnasial uddannelse er 1 procentpoint mindre end for hele landet, imens andelen med en kort videregående uddannelse er på niveau med landsandelene.

Figur 2.4: De unges uddannelse 10 år efter 9. klasse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen viser det højest fuldførte uddannelsesniveau i 2021 for personer, der afsluttede 9. klasse i 2011 (nyest tilgængelige data). KVV er korte videregående uddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser. Figuren er opgjort efter den unges bopæl ved afslutningen af 9. klasse.

Figur 2.5: Unge med grundskolen som højest gennemførte uddannelse 10 år efter 9. klasse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen viser andelen og antallet af unge med grundskolen som højest gennemførte uddannelse 10 år efter at have afsluttet 9. klasse i 2011 (nyest tilgængelige data). KVV er korte videregående uddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser. Figuren er opgjort efter den unges bopæl ved afslutningen af 9. klasse.

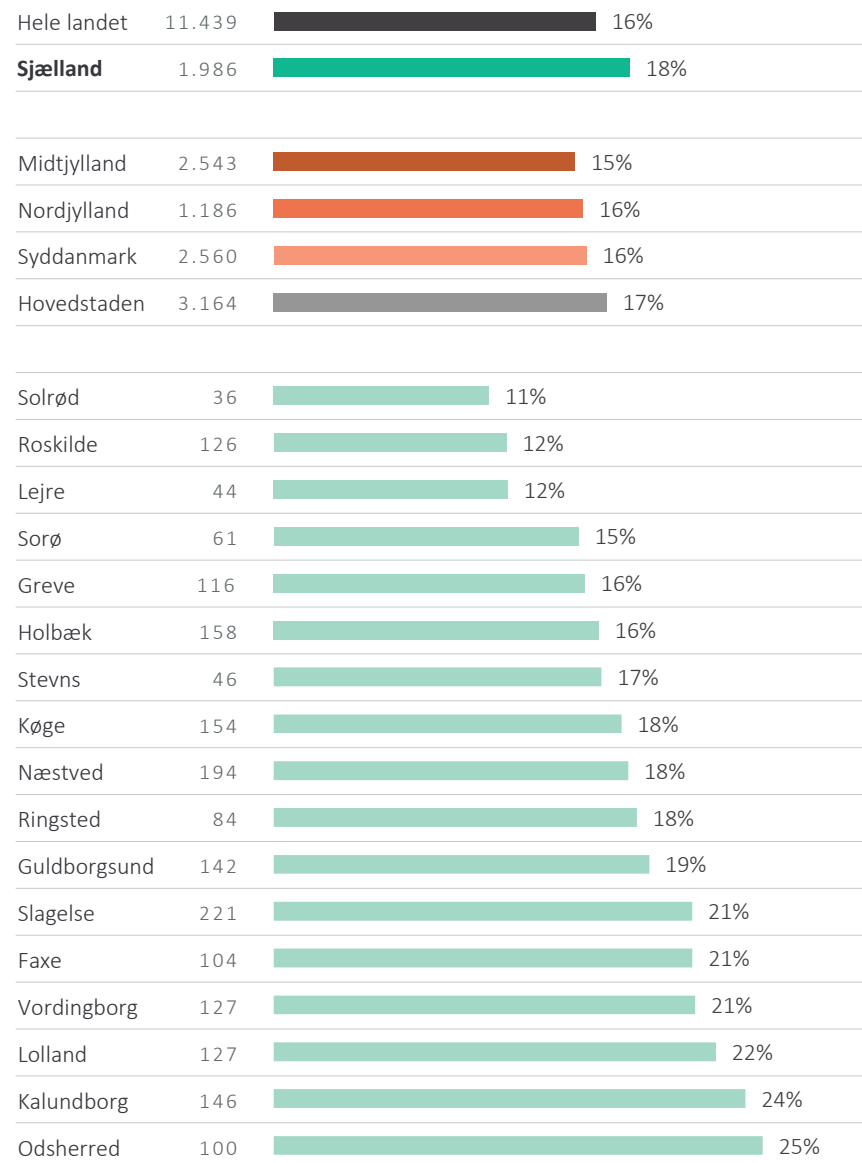
I figur 2.4 så man den regionale fordeling af befolkningens højest fuldførte uddannelse 10 år efter 9. klasse. I figur 2.5 vises fordelingen af unge med grundskolen som højest fuldførte uddannelse 10 år efter 9. klasse for hele landet, regionerne og Region Sjællands kommuner.

I forhold til figurerne 2.1 og 2.3 er forskellene mellem kommuner og regioner mindre i figur 2.5. Det skyldes, at figur 2.5 er baseret på den unges bopæl ved afslutningen af 9. klasse, hvilket gør, at de unges flyttemønstre efter afslutning af 9. klasse ikke påvirker de angivne andele.

Figur 2.5 viser betydelige kommunale forskelle internt i Region Sjælland, når man sammenholder andelen af unge med grundskolen som højest fuldførte uddannelsesniveau 10 år efter de gennemførte 9. klasse.

I Solrød og Roskilde Kommune har henholdsvis 11 pct. og 12 pct. af de unge grundskolen som højest gennemførte uddannelse 10 år efter, at de gik ud af 9. klasse. Sammen med kommunerne Lejre og Sorø ligger disse kommuner under landsandelen.

Anderledes ser det ud for Odsherred, Kalundborg og Lolland Kommune. Her har henholdsvis 25 pct., 24 pct. og 22 pct. af de unge kun gennemført grundskoleuddannelsen 10 år efter de fuldførte 9. klasse. De kommunale forskelle i Region Sjælland er mindre end i sidste års undersøgelse.

I figur 2.6 er der benyttet samme opgørelsesmetode som i figur 2.5. Figur 2.6 viser uddannelsesniveauet opdelt på mænd og kvinder i Region Sjælland.

Som det fremgår af figuren, er der betydelige forskelle på det højest gennemførte uddannelsesniveau mellem mænd og kvinder i regionen. Blandt kvinder har 797 grundskolen som den højest gennemførte uddannelse 10 år efter de fuldførte 9.klasse, svarende til 15 pct. Blandt mændene består denne gruppe af 1.189 svarende til 21 pct.

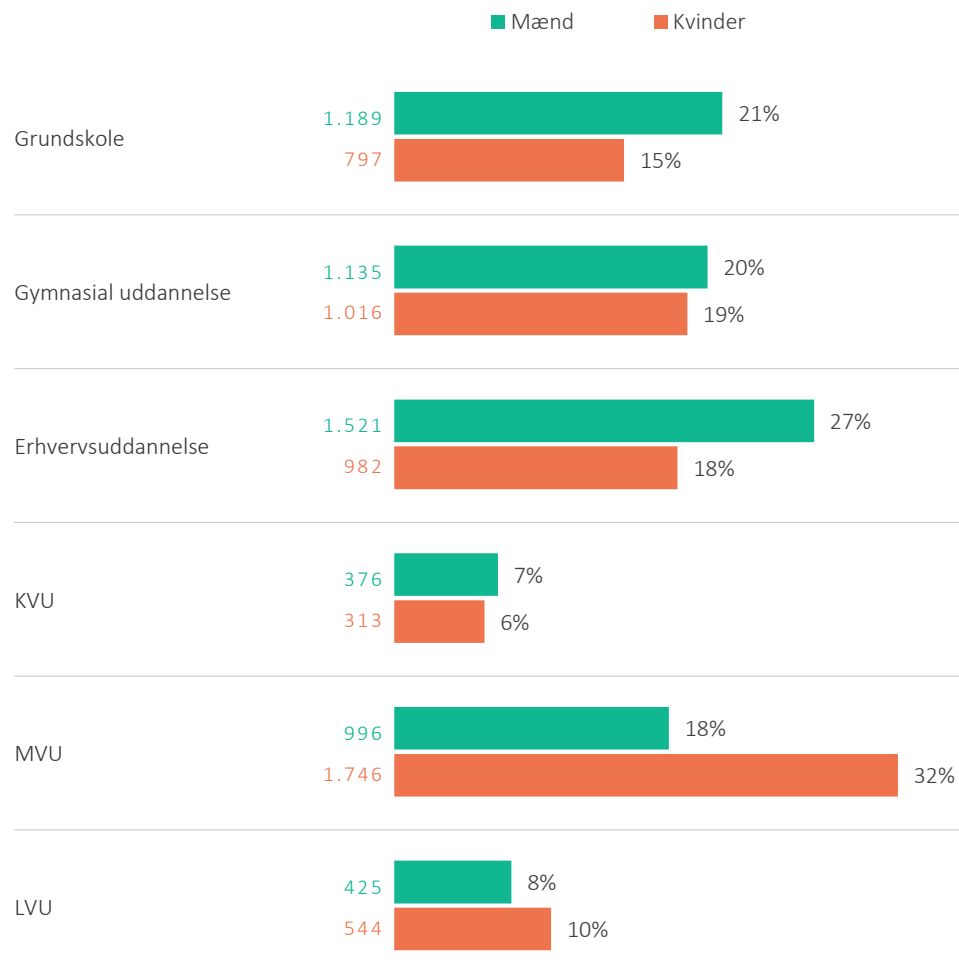
27 pct. af mændene har gennemført en erhvervsuddannelse 10 år efter endt grundskoleforløb, hvorimod den tilsvarende andel er 18 pct. for kvinder.

Derudover er der tæt på dobbelt så mange kvinder, der har taget en mellemlang videregående uddannelse (MVU). 32 pct. af kvinderne i Region Sjælland har taget en mellemlang videregående uddannelse 10 år efter endt grundskoleforløb, hvorimod den tilsvarende andel er 18 pct. for mændene.

Figur 2.6: De unges uddannelse 10 år efter 9. klasse fordelt på køn

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen viser højest fuldførte uddannelsesniveau i 2021 for mænd og kvinder, der boede i Region Sjælland ved afslutningen af 9. klasse i 2011 (nyest tilgængelige data). KVV er korte videregående uddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser.

ANDELEN AF IKKE-UDDANNELSESPARATE UNGE HAR STABILISERET SIG I REGION SJÆLLAND DE SIDSTE TO ÅR

Ud af de unge i Region Sjælland, der søger en gymnasial uddannelse, bliver 10 pct. vurderet ikke-uddannelsesparate. Blandt de unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse, er andelen af ikke-uddannelsesparate tæt på det dobbelte (19 pct.). Denne tendens er gældende i alle landets regioner.

I Region Sjælland er andelen af ikke-uddannelsesparate unge, som søger en erhvervsuddannelse, steget med 1 procentpoint fra 2021 til 2022. Den beskudne stigning styrker således troen på, at stigningen på 5 procentpoint fra 2019 til 2020 var usædvanlig. På landsplan har der været en tilsvarende stigning på 1 procentpoint for hele landet fra 2021 til 2022.

Stabiliseringen i andelen af ansøgere til erhvervsuddannelserne, der vurderes ikke-uddannelsesparate, er intet nybrud i uddannelsesstatistisk sammenhæng. Siden erhvervsuddannelsesreformen blev implementeret i 2015, er andelen af ikke-uddannelsesparate ansøgere til erhvervsuddannelserne steget eller stabil i alle år bortset fra perioderne 2017 til 2018 (ikke vist i figur).

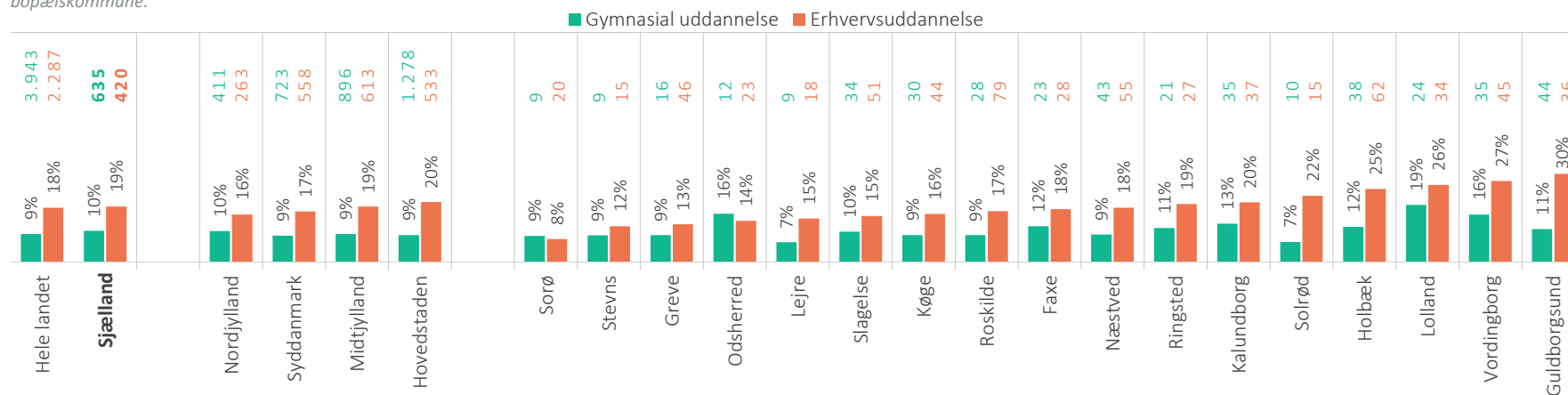
Blandt ansøgere fra Region Sjælland er andelen, der vurderes ikke-uddannelsesparate til gymnasiale uddannelser, steget. Dermed gentages tendensen fra 2018 til 2020, hvor andelen af ikke-uddannelsesparate ansøgere til de gymnasiale uddannelser voksede (4 til 9 pct.). Det indikerer, at på trods af tilbagerulningen af nogle af de adgangskrav, der i 2019 blev indført for de gymnasiale uddannelser, ligger andelen af ikke-uddannelsesparate ansøgere stabilt højere sammenlignet med perioden efter kravenes indførelse.

I dette års undersøgelse er der - ligesom i tidligere år - væsentlige kommunale forskelle i andelen af ikke-uddannelsesparate ansøgere til ungdomsuddannelser. I Lolland Kommune vurderes over hver fjerde (26 pct.) af ansøgerne til erhvervsuddannelserne ikke-uddannelsesparate. Tilsvarende gælder for under hver tiende ansøger i Sorø Kommune (8 pct.). I den forbindelse skal det nævnes, at antallet af ikke-uddannelsesparate ansøgere i kommuner i Region Sjælland aldrig overstiger 100. Derfor kan små ændringer i antal ansøgere betyde store procentvise forskelle over tid i kommunerne.

Figur 2.7: Andel af ansøgerne til erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser, der ikke vurderes uddannelsesparate

Kilde: UVM's databank/datavarehus

Note: Figuren viser andelen af elever i 9. og 10. klasse, der søgte en erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse i 2022 uden at være blevet vurderet uddannelsesparat. Figuren er opgjort efter elevens bopælskommune.

Figur 2.8: Andel elever, der ikke opnår 02 i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve

Kilde: UVM's databank/datavarehus.

Note: Figuren viser andelen af elever, der ved afgangseksamen i 9. klasse i skoleåret 2021/2022 fik en lavere gennemsnitskarakter end 02 i dansk og matematik. Opgørelsen er baseret på kommunale folkeskoler, hvorfor privat-, fri- og efterskoler ikke er medregnet. For hver elev beregnes karaktergennemsnit af afgangsprøverne i henholdsvis dansk (læsning, retskrivning, mundtlig og skriftlig) og matematik (færdigheder og problemløsning). Figuren er opgjort efter elevens bopælskommune.

	ALLE		DRENGE		PIGER	
Hele landet	2.923	6%	1.706	7%	1.217	5%
Sjælland	618	8%	345	9%	273	8%
Lolland	40	16%	23	19%	17	13%
Vordingborg	56	15%	30	16%	26	15%
Ringsted	49	15%	23	14%	26	15%
Odsherred	27	13%	17	15%	10	11%
Guldborgsund	63	12%	39	15%	24	9%
Kalundborg	34	10%	26	13%	8	5%
Næstved	75	9%	39	9%	36	9%
Holbæk	40	9%	25	10%	15	7%
Slagelse	53	8%	29	9%	24	8%
Sorø	20	8%	12	8%	8	7%
Faxe	25	7%	13	7%	12	8%
Køge	45	7%	16	5%	29	9%
Roskilde	42	5%	17	4%	25	5%
Greve	24	4%	20	7%	4	2%
Solrød	9	4%	6	5%	3	3%
Lejre	11	4%	6	4%	5	4%
Stevns	6	4%	4	5%	2	2%

FÆRRE ELEVER OPFYLDER KARAKTERKRAVET I 2022

I forbindelse med erhvervsuddannelsesreformen kom der i 2015 krav om et karaktergennemsnit på mindst 02 i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve for at påbegynde en erhvervsuddannelse. I figur 2.8 vises andelen af 9. klasseelever på kommunale folkeskoler, som ikke opfyldte kravet ved afgangsprøver i skoleåret 2021/22.

8 pct. af folkeskoleeleverne i Region Sjælland opnåede ikke et gennemsnit på 02 i dansk og matematik til afgangsprøven i 2021/2022. For at være på niveau med landsandelen på 5 pct. skulle 155 flere afgangselever i Region Sjælland opfylde karakterkravet. Det svarer til, at alle de elever, der ikke opfyldte kravet i Lolland, Vordingborg, Kalundborg og Faxe, opnåede et gennemsnit på mindst 02 i dansk og matematik.

Sammenlignet med Uddannelsesanalysen fra 2021 er det en stigning på 1 procentpoint i Region Sjælland. Hvis man sammenligner årets andel med skoleåret 2018/2019, er andelen i 2022 faldet med 1 procentpoint. 2020 var et atypisk år, da afgangsprøven blev erstattet med standpunktskaraktererne. Generelt har andelen, der ikke opfylder karakterkravet om 02 i dansk og matematik, været faldende til stabilt siden 2018.

I Region Sjælland ses en stor kommunal variation i andelen af afgangselever, der ikke opfylder karakterkravene. I Lolland, Vordingborg, Ringsted, Odsherred og Guldborgsund Kommune er det mere end hver tiende elev (12-16 pct.), der ikke opfylder karakterkravet. Til sammenligning er det kun 4 pct. af eleverne i Greve, Solrød, Lejre og Stevns, der ikke opnår et gennemsnit på mindst 02 i dansk og matematik.

Der er også en generel forskel mellem kønnene: Andelen af drenge i Region Sjælland, der ikke opfylder karakterkravet (9 pct.), er lidt større end andelen af piger (8 pct.). Den tendens går igen på landsplan.

STORE KOMMUNALE FORSKELLE I UNGDOMSUDDANNELSESVALG I REGION SJÆLLAND

I figur 2.9 kan man se andelen af elever i 9. og 10. klasse, der søger en erhvervsuddannelse, en gymnasial uddannelse eller visiteres til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) i 2022. Opgørelsen belyser også hvor mange unge, der visiteres til den forberedende grunduddannelse (FGU). Opgørelsen er baseret på elevernes førsteprioritetsansøgning.

I 2022 søgte 22 pct. af 9. og 10. klasseeleverne fra Region Sjælland ind på en erhvervsuddannelse (EUD eller EUX). Derudover søgte 69 pct. af regionens 9. og 10. klasseelever ind på én af de fire gymnasiale uddannelser: STX (40 pct.), HF (9 pct.), HHX (15 pct.) eller HTX (5 pct.).

2 pct. af eleverne i 9. og 10. klasse i Region Sjælland blev i 2022 visiteret til en FGU. Både i Region Sjælland og på landsplan er den andel stabil sammenlignet med 2021.

Af Region Sjællands 9. og 10. klasseelever blev 1 pct. visiteret til en STU. Det er 1 procentpoint mindre end i 2021. Det skal dog nævnes, at ændringen fremstår større, end den er, grundet afrunding. I 2021 var andelen 1,6 pct., mens den i 2022 var 1,4 pct.

De resterende 6 pct. af eleverne i 9. og 10. klasse i Region Sjælland indgår i kategorien "øvrigt", der omfatter unge, som opholder sig på ungdomshøjskoler, i udlandet, der arbejder og andet.

I figur 2.9 kan man også se, at 9. og 10. klasseelevernes søgemønstre varierer på tværs af kommunerne i Region Sjælland.

I Odsherred og Faxe Kommune søger mere end hver fjerde elev (28 og 29 pct.) en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Den tilsvarende andel i Roskilde Kommune er blot 13 pct., og dermed søger omkring en tiendedel af eleverne en erhvervsuddannelse her.

Derimod søger mere end 80 pct. af 9. og 10. klasseeleverne i Roskilde Kommune en gymnasial uddannelse. I Odsherred Kommune og Faxe Kommune ligger denne andel på henholdsvis 58 pct. og 60 pct.

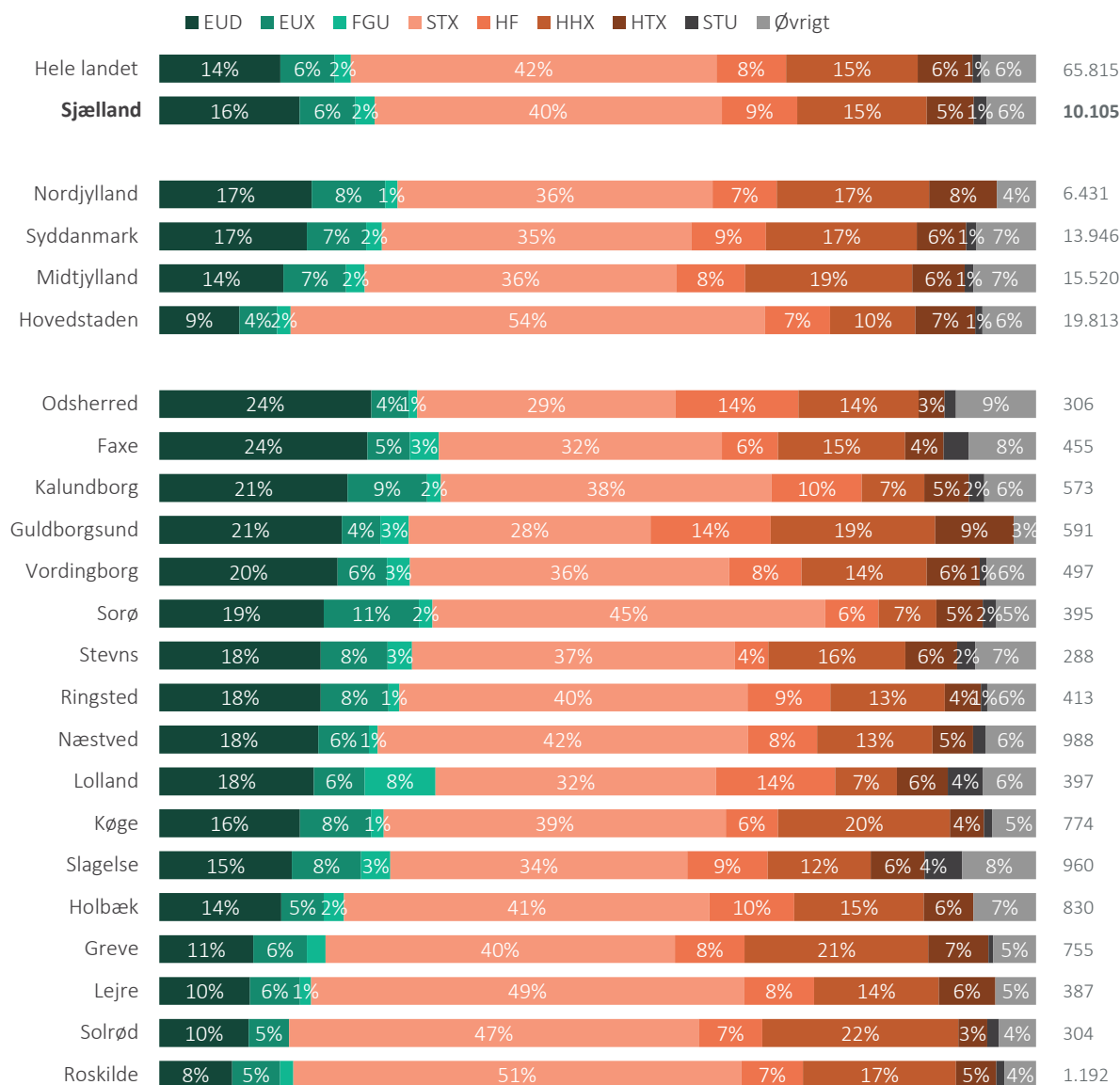
Uddannelsesanalysen 2022 viste, at andelen af 9. og 10. klasseelever, der søgte en erhvervsuddannelse med EUX, fortsatte på samme niveau som året forinden (7 pct.). Dette niveau er faldet med 1 procentpoint i årets måling, hvor det nu er 6 pct. af eleverne, der har søgt en erhvervsuddannelse med EUX. Andelen, som søger ind på EUX i Region Sjælland, er på niveau med landsandelen i 2022.

Andelen af elever i Region Sjælland, der søger en erhvervsuddannelse uden EUX, er faldet med 1 procentpoint siden sidste års måling.

Figur 2.9: Andel elever, der søger/visiteres til ungdomsuddannelse

Kilde: UVMs databank/datavarehus.

Note: Figuren viser andelen af elever i 9. og 10. klasse, der enten søgte en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse samt elever, som er visiteret til en forberedende grunduddannelse (FGU) eller en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) i 2022. Figuren er opgjort efter elevens bopælskommune. Ansøgninger baseres på førsteprioritetsansøgninger. For at forbedre figurens læsbarhed er andele <1 pct. ikke indskrevet.

REGION SJÆLLANDS NUVÆRENDE UDDANNELSESDÆKNING KAN BLIVE UDFORDRET

Rimelig afstand til et uddannelsessted – en god geografisk uddannelsesdækning – er med til at give de unge, der vil uddanne sig, muligheden, for at kunne uddanne sig. Det er derfor hensigtsmæssigt, at uddannelsesstedernes placering og størrelse matcher antallet og fordelingen af unge. Når der sker ændringer i de danske unges demografi, kan det skabe store udfordringer for den nuværende uddannelsesdækning – både lokalt og nationalt.

Gennem en befolkningsfremskrivning blandt de aldersgrupper, der ofte påbegynder en ungdomsuddannelse, fås et kvalificeret bud på hvilke udfordringer, den nuværende ungdomsuddannelsesdækning står overfor.

I figur 2.10 ses den demografiske udvikling blandt de 15-17-årige fra 2022 til 2030 for henholdsvis hele landet, de fem regioner og Region Sjællands kommuner. Den baserer sig på Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning.

Figuren viser, at der i 2030 vil være 18 pct. færre 15-17-årige i Region Sjælland sammenlignet med 2022. Det er en reduktion på 5.614 unge i regionen, hvilket svarer til over 200 gymnasieklasser.

Region Sjælland er den region, hvor der forventes det største procentvise fald i antallet af 15-17-årige borgere. Alle fem regioner står dog overfor en demografisk udfordring. Det forventede fald i Region Nordjylland (15 pct.) og Region Syddanmark (13 pct.) er forholdsvis tæt på Region Sjællands niveau, mens antallet af borgere mellem 15 og 17 år forventes at falde med 12 pct. i Region Midtjylland. I Region Hovedstaden forventes et fald i aldersgruppen på 6 pct. frem mod 2030, hvilket er markant mindre sammenlignet med Region Sjælland og de øvrige regioner.

På tværs af alle Region Sjællands kommuner forventes antallet af unge at falde, men størrelsen på tilbagegangen varierer med helt op til 17 procentpoint. Dermed forventes nogle kommuner en langt større tilbagegang end regions gennemsnittet. I Vordingborg Kommune forventes et fald på 25 pct. i forhold til kommunens nuværende andel, hvilket svarer til 419 15-17-årige. I Køge Kommune forventes et fald på 24 pct. svarende til 589 unge.

Den mindste tilbagegang forventes i Solrød Kommune. Her forventes 8 pct. færre 15-17-årige frem mod 2030 svarende til 77 unge. For Greve og Roskilde Kommune forventes antallet af 15-17-årige at falde henholdsvis 11 og 13 pct. frem mod 2030. De største fald forventes at ske i kommunerne beliggende længst fra Region Hovedstaden. Der er dog undtagelser såsom Køge Kommune.

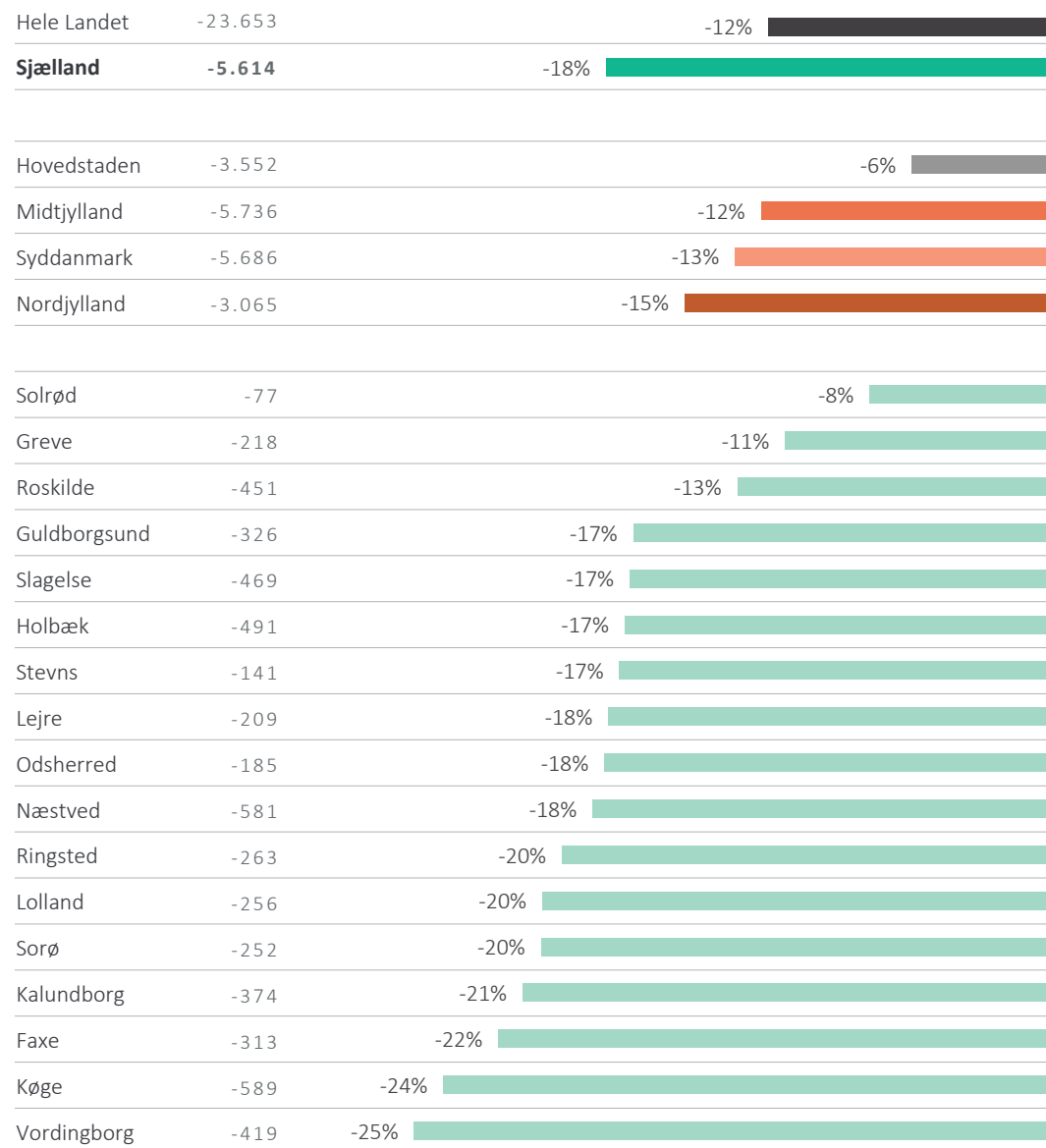
Resultaterne peger entydigt på, at elevgrundlaget er nedadgående for størstedelen af landet – og særligt i Region Sjælland.

En stor nedgang i elevgrundlag på kommunalt plan er ikke nødvendigvis lig med et tilsvarende stort fald i elevtallet på kommunens ungdomsuddannelsesinstitutioner. I det omfang unge pendler til uddannelsesstederne over kommunegrænserne, er en negativ udvikling i elevgrundlaget i en kommune ikke nødvendigvis ensbetydende med færre elever på kommunens institutioner. Sidste års særtema i Uddannelsesanalysen viste da også, at de kommuner, som særligt forventes at opleve faldende søgetal til gymnasiale uddannelser, er nogle andre end dem, der i figur 2.10 fremskrives til at blive hårdest ramt af tilbagegang i elevgrundlag.

Figur 2.10: Demografisk udvikling for de unge (15-17-årige) fordelt på regioner og kommuner, 2022-2030

Kilde: Danmarks Statistik (FRKM120).

Note: Figuren viser udviklingen i antal personer mellem 15 og 17 år fra 2022 til 2030. Figuren er opgjort efter de unges bopælskommune.

TÆT PÅ 3 UD AF 4 DIMITTENDER FORTSÆTTER PÅ EN ERHVERVSKOMPETENCEGIVENDE UDDANNELSE, OG UNDER HVER 10. DIMITTEND VÆLGER EN ERHVERVS- ELLER KORT VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

På side 21 kunne man i figur 2.9 se, at størstedelen af unge søger ind på en gymnasial uddannelse efter 9. eller 10. klasse. Dette mønster gentager sig på både regionalt og nationalt plan. Selvom en gymnasial uddannelse er første spadestik mod at tilegne sig kompetencer til et efterfølgende studieliv, giver uddannelsen ikke de direkte erhvervskompetencer, som kan fås ved en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse. Derfor er det vigtigt for både regionen og de unge selv, at Region Sjællands unge videreuddanner sig efter gymnasiet.

I figur 2.11 kan man se de nyest tilgængelige oplysninger om uddannelsesovergange blandt de unge, som dimitterede fra en gymnasial uddannelse i 2019. I opgørelsen kan man se, hvorvidt dimittenden er i gang med eller har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse 27 måneder efter fuldført gymnasieuddannelse, og hvilken uddannelse de er overgået til. Perioden for målet er afgrænset for at undgå at måle dimittendernes adfærd i løbet af en potentiel sommerferie. Opgørelsesmetoden har været anvendt siden Uddannelsesanalyse 2018.

I figuren ser man, at 28 pct. af de unge i Region Sjælland senest 27 måneder efter fuldført ungdomsuddannelse ikke er overgået til en erhvervskompetencegivende uddannelse. Den tilsvarende andel på landsplan er 30 pct. Sammenlignet med hele landet har Region Sjælland altså en større andel unge, som overgår til en erhvervskompetencegivende uddannelse efter endt ungdomsuddannelse.

Over halvdelen (55 pct.) af de unge i Region Sjælland påbegynder en mellemlang videregående uddannelse efter fuldført gymnasial

uddannelse. Kategorien inkluderer både bachelor- og professionsbacheloruddannelser. Opgørelsen inkluderer derfor også de unge, som efter fuldført bacheloruddannelse vælger at fortsætte på en kandidatuddannelse. 8 pct. af dimittenderne fortsætter på en kort videregående uddannelse, ligesom 8 pct. fortsætter på en erhvervsuddannelse.

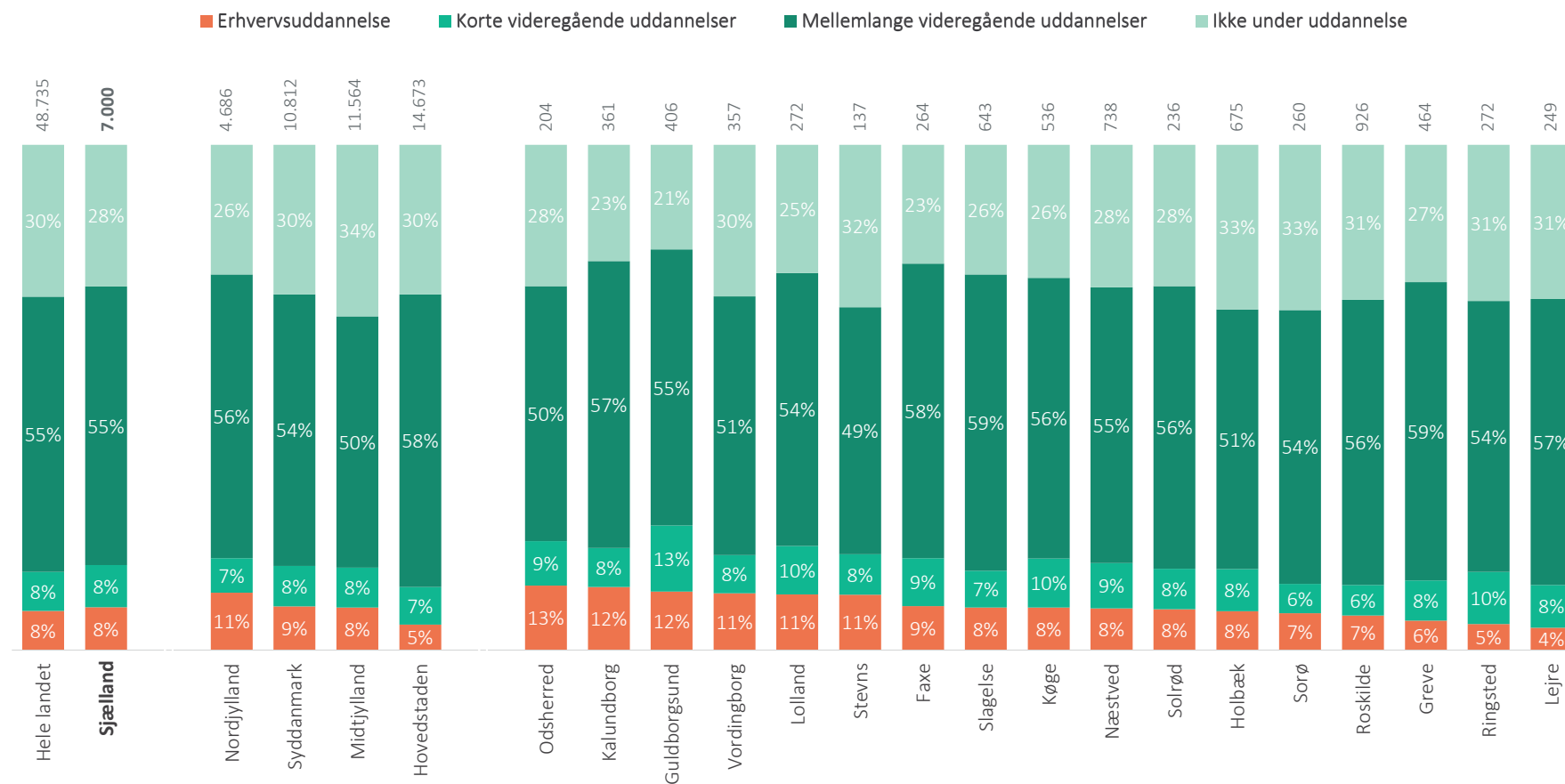
De 28 pct. af 2019-dimittenderne fra Region Sjælland, der ikke overgår til en erhvervskompetencegivende uddannelse, dækker over personer i arbejde, på udveksling i udlandet eller på overførselsindkomst. Andelen er 3 procentpoint højere end i sidste års analyse og fortsætter dermed de sidste to års tendens. En mulig forklaring på stigningen siden 2020 kan være afskaffelsen af hurtigstartsbonussen i 2020, som gav ansøgere til videregående uddannelser mulighed for at gange deres karaktergennemsnit med 1,08, hvis de påbegyndte uddannelse indenfor 2 år. Afskaffelsen kan potentielt betyde, at unge søger senere ind på en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Alle regionerne på nær Syddanmark ligger stabilt omkring landsandelen mht. andelen af unge, der overgår til en erhvervskompetencegivende uddannelse efter dimission. Internt i Region Sjælland varierer fordelingen mere. I Odsherred Kommune overgår 13 pct. af de unge til en erhvervsuddannelse efter gymnasiet. Den tilsvarende andel i Ringsted og Lejre Kommune er under det halve (5 pct. og 4 pct.). Omvendt fortsætter henholdsvis 54 pct. og 57 pct. af de unge i disse kommuner på en mellemlang videregående uddannelse, hvor den tilsvarende andel i Odsherred Kommune er 50 pct.

Figur 2.11: Overgangen fra gymnasial ungdomsuddannelse til erhvervskompetencegivende uddannelse

Kilde: UVMs databank/datavarehus.

Note: Figuren viser, hvor stor en andel af de unge, som afslutter en gymnasial uddannelse i perioden 1. oktober 2018 til 30. september 2019, der 27 måneder efter er overgået til en erhvervskompetencegivende uddannelse (nyest tilgængelige data). Kategorien 'Ikke under uddannelse' omfatter dem, som ikke er overgået til en anden uddannelse. F.eks. hvis dimittenden går direkte i arbejde, læser i udlandet eller er på overførselsindkomst. 'Mellemlange videregående uddannelser' inkluderer personer, der senere fortsætter på en lang videregående uddannelse. Figuren er opgjort efter den unges bopæl pr. 1. januar 2018. Procentsatserne summerer ikke til 100 for Hele landet og Region Sjælland, grundet afrunding.

PROFFESIONSACHELORUDDANNELSERNE ER STADIGVÆK DE MEST SØGTE I REGION SJÆLLAND

I figur 2.12 fremgår andelen og antallet af førsteprioritetsansøgninger til videregående uddannelsesinstitutioner fordelt på regioner. Figuren viser, at 7 pct. af alle ansøgninger til videregående uddannelse i Danmark går til en institution i Region Sjælland. Det er lavest for alle regioner. Størstedelen af ansøgerne (43 pct.) søger videregående uddannelser i Region Hovedstaden. Herefter følger Region Midtjylland (26 pct.), Syddanmark (15 pct.) og Nordjylland (9 pct.).

I figuren opdeles ansøgerne til uddannelser i Region Sjælland også efter hvilken uddannelsesstype, de søger. 55 pct. søger en 3,5-årig professionsbacheloruddannelse svarende til 3.009 personer. 25 pct. (1.369 personer) søger ind på en bacheloruddannelse, mens 20 pct. (1.063 personer) søger ind på en 2-årig erhvervsakademiuddannelse i regionen.

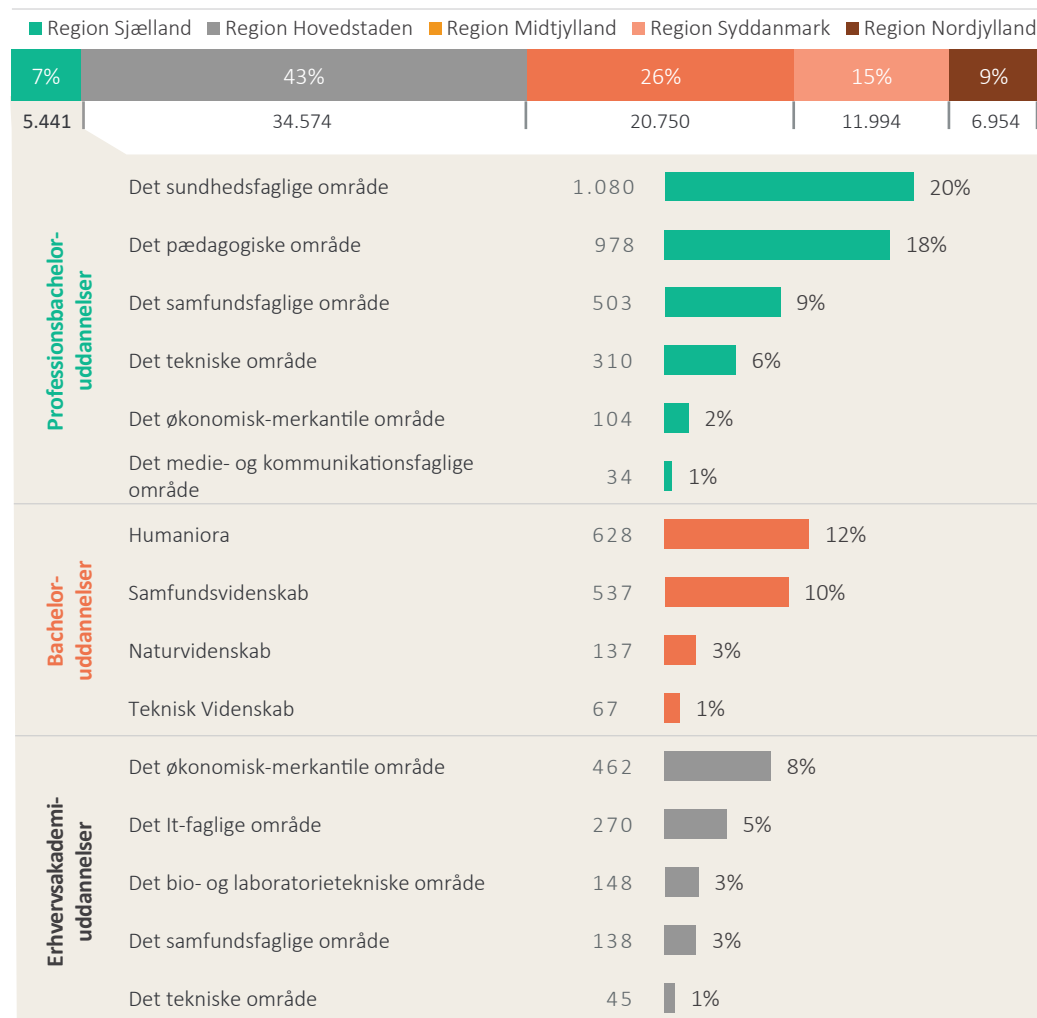
Figuren viser også hvilke uddannelsesstyper, der er mest attraktive i Region Sjælland: Professionsbacheloruddannelser indenfor det sundhedsfaglige og det pædagogiske område er de mest søgte videregående uddannelser i Region Sjælland. De modtager henholdsvis 20 og 18 pct. af alle ansøgningerne til uddannelsesinstitutioner i Region Sjælland. Det sundhedsfaglige område omfatter studier som sygeplejerske og tandplejer, mens det pædagogiske område omfatter lærer- og pædagoguddannelsen.

Erhvervsakademiuddannelserne på det samfunds-faglige (2 pct.) og det tekniske område (1 pct.) er de uddannelser, der modtager færrest ansøgninger i Region Sjælland. Det samfunds-faglige område indeholder uddannelser som administrationsøkonom, mens det tekniske område dækker over uddannelser som byggetekniker og VVS-installatør.

Figur 2.12: Personer, der søger en videregående uddannelse i Region Sjælland opdelt på fagområde

Kilde: Den Koordinerede Tilmelding (KOT)

Note: Figuren viser andelen og antallet af personer, der søgte en videregående uddannelse opdelt på region og på uddannelserne beliggende i Region Sjælland i 2022. Ansøgninger baseres på førsteprioritetsansøgninger. Procentsatser summerer ikke til 100 procent grundet afrunding.

NÆSTEN HALVDELEN AF DE STUDERENDE PÅ EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE I REGION SJÆLLAND ER IKKE BOSAT I REGIONEN

I figur 2.13 er de studerende fra Region Sjællands uddannelsesinstitutioner opdelt efter, om de er bosat i Region Sjælland, det øvrige Danmark eller uden for Danmark. Dette giver en indikation på, hvor attraktivt et sted at bo Region Sjælland er i de studerendes øjne.

Per den 30. september 2021 var 20.409 studerende indskrevet på en videregående uddannelse i Region Sjælland. 10.553 af de studerende svarende til 52 pct. var også bosat i regionen. 9.580 studerende (47 pct.) var bosat i det øvrige Danmark, mens 1 pct. var bosat uden for Danmark. Det vil sige, at tæt på halvdelen af de studerende på en videregående uddannelse i Region Sjælland ikke boede i regionen. Andelen er det samme som i sidste års undersøgelse.

Figur 2.13 opdeler de studerende efter, om de er indskrevet på en kort, en mellemlang eller en lang videregående uddannelse. Her fremgår det, at der er stor variation i de studerendes bopæl alt efter uddannelsens længde.

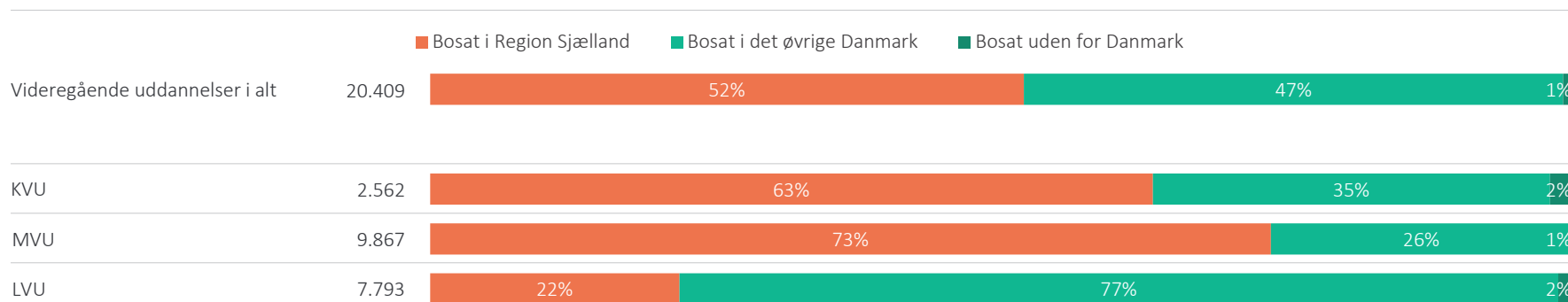
Det er særligt de studerende på korte og mellemlange uddannelser, som er bosiddende i regionen. 63 pct. af de 2.562 studerende på en kort videregående uddannelse bor i regionen, mens det samme er gældende for 73 pct. af de 9.867 studerende på en mellemlang videregående uddannelse. Med andre ord er næsten to ud af tre af de studerende på korte videregående uddannelser og tre ud af fire af de studerende på mellemlange videregående uddannelser bosat i Region Sjælland.

For de studerende på lange videregående uddannelser er billedet et helt andet. Ud af de 7.793 studerende, som er indskrevet på en lang videregående uddannelse i Region Sjælland, er det kun 22 pct., som rent faktisk bor i regionen, mens 77 pct. er bosat i det øvrige Danmark. Disse andele skal ses i lyset af, at de to institutioner i Region Sjælland, der udbyder lange videregående uddannelser, ligger i Roskilde – i kort rejseafstand fra Region Hovedstaden – og i Slagelse – i kort rejseafstand fra Region Syddanmark.

Figur 2.13: Studerende indskrevet på en videregående uddannelse i Region Sjælland

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen viser personer, der er indskrevet på en videregående uddannelse i Region Sjælland per 30. september 2021 (nyeste data) opdelt efter personens bopælsregion. KVV er korte videregående uddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser. Bopæl er opgjort på det tidspunkt, hvor personen påbegyndte uddannelsen.

Grundet afrunding summerer procentsatserne for LVU ikke til 100 procent.

DE UNGE PÅ KANTEN AF UDDANNELSESSYSTEMET

Foto: Roskilde Tekniske Skole

KAPITLET

INDHOLD OG HOVEDKONKLUSIONER

I sidste kapitel blev der stillet skarpt på Region Sjællands unges rejse gennem uddannelsessystemet. Dette kapitel vil kigge på den gruppe af unge, som ikke er en del af uddannelsessystemet. I gruppen indgår både unge, som er i arbejde, og unge, der står helt uden for både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

Et vigtigt skridt for unge på offentlig forsørgelse er, at de får mulighed for at tilegne sig kompetencer, der kan få dem tættere på både arbejdsmarkedet og/eller uddannelsessystemet. Dette vil være til gavn for både de unge og Region Sjælland.

Med udgangspunkt i ovenstående motivation undersøger kapitlet de unge på offentlig forsørgelse. Kapitlet belyser hvor stor en andel af de 16-29-årige i Region Sjælland, der modtager offentlig forsørgelse. Kapitlet viser opgørelser for både Danmark som helhed, regionerne og Region Sjællands kommuner.

For at give et mere nuanceret billede af de unge på offentlig forsørgelse undersøges det hvor mange af de unge, der vurderes aktivtetsparate eller job- og uddannelsesparate. Denne del af undersøgelsen bidrager med en detaljeret indsigt i, hvor tæt de unge, som modtager offentlig forsørgelse, er på arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet.

Kapitlets opgørelser er baseret på data fra Jobindsats.dk og Danmarks Statistik.

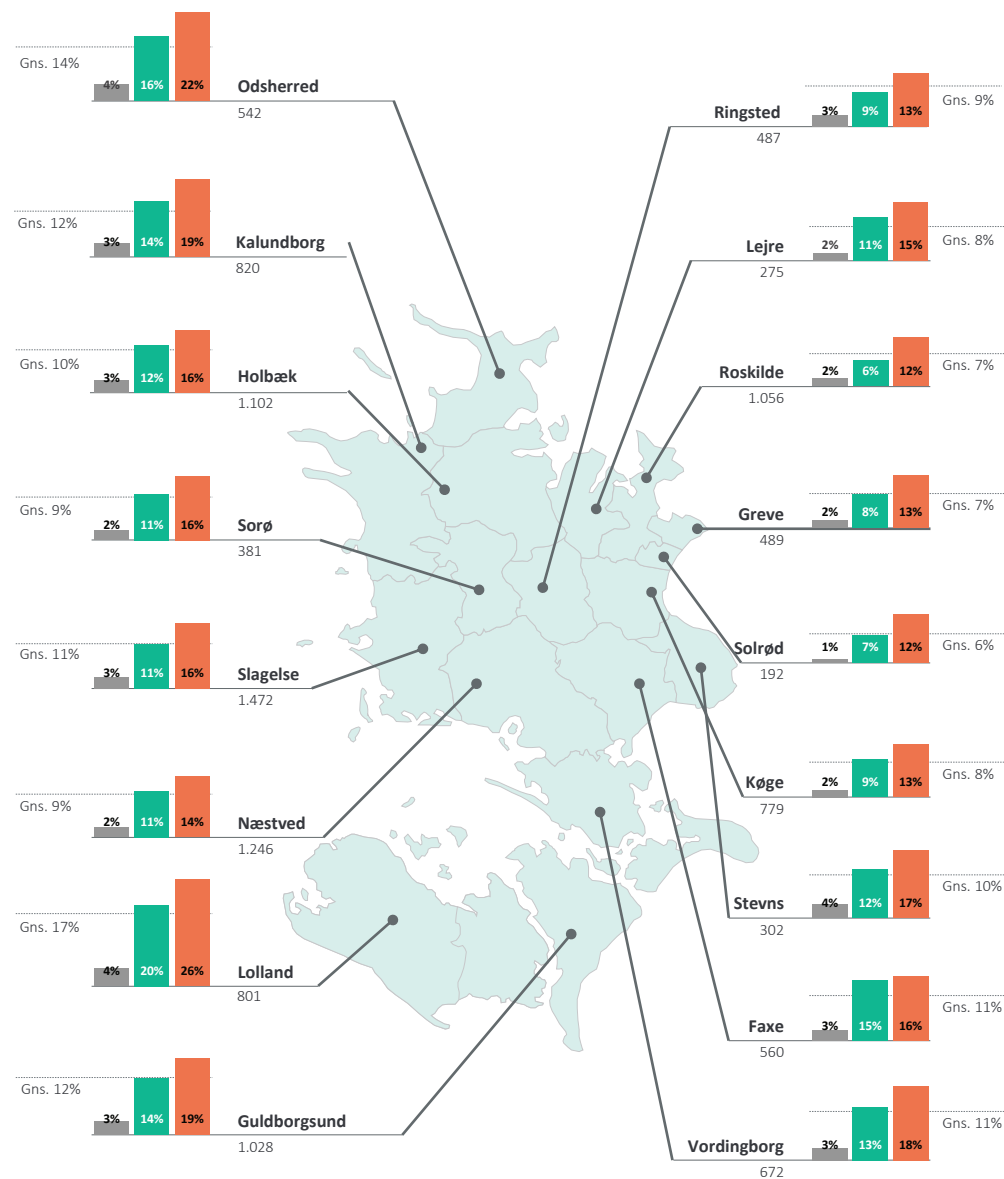
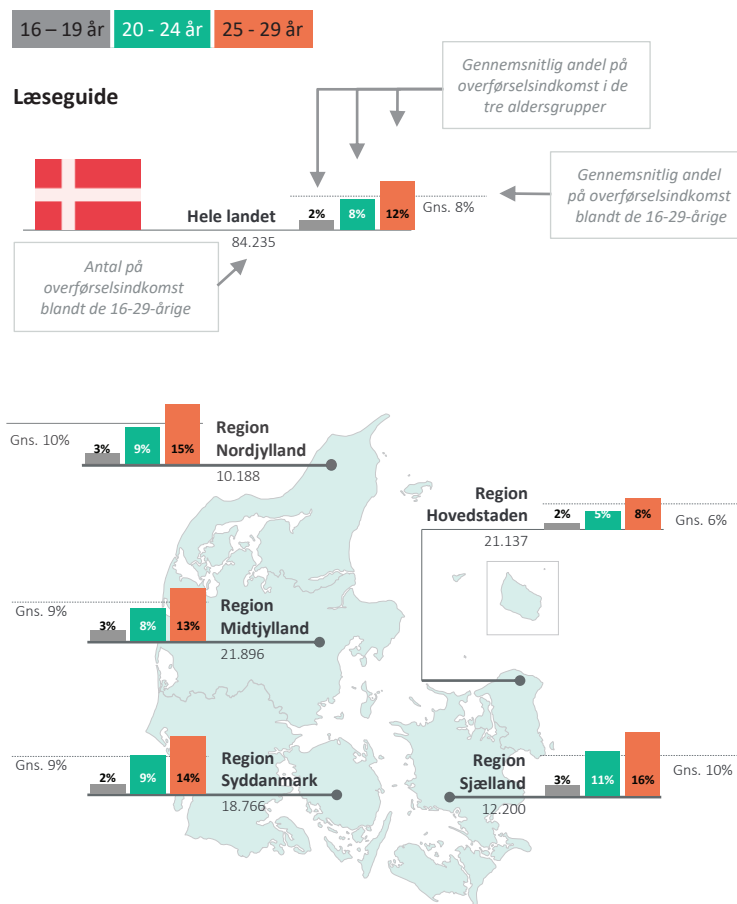
Kapitlet viser følgende hovedtendenser:

- Region Sjælland og Region Nordjylland har den største andel af unge, der modtager offentlig forsørgelse.
- Som i de tidligere år er andelen af offentligt forsørgede unge størst for aldersgruppen 25 til 29 år og mindst blandt unge mellem 16 og 19 år.
- I Region Sjællands kommuner varierer andelen af offentligt forsørgede markant. 12 ud af 17 kommuner i Region Sjælland ligger over landsgennemsnittet for andelen af offentligt forsørgede 16-29-årige. De resterende 5 kommuner er placeret lidt under eller på niveau med landsgennemsnittet.
- Region Sjælland er stadig blandt de to regioner med den største andel af unge, som er visiteret til uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse. Andelen er dog faldet siden 2017. Ændringen kommer fra en nedgang i andelen af 20-24-årige og de 25-29-årige på offentlig forsørgelse.
- Sammenlignet med sidste år ses der færre visiterede ydelsesmodtagere i Region Sjælland. Dog er andelen af unge, som vurderes uddannelses- og jobparate, tilsvarende faldet. Antallet af unge, der visiteres som aktivtetsparate og dermed befinder sig længere væk fra uddannelses- og arbejdsmarkedet, er ligeledes faldet, men ikke i en lige så høj grad.

Figur 3.1: Andel af 16-29-årige på overførselsindkomst (ekskl. SU) fordelt på kommuner og regioner, 4. kv. 2021 – 3. kv. 2022

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik (FOLK1).

Note: Opgørelsen inkluderer al offentlig forsørgelse ekskl. SU i 4. kvartal 2021 til 3. kvartal 2022. Herunder bl.a. dagpenge, efterløn, førtidspension, kontanthjælp, integrationsydelse og fleksjob. Det samlede antal 16-29-årige er opgjort pr. 3. kvartal 2022. Andelen baseres på antal fuldtidspersoner. En person, som modtager ydelse i halvdelen af perioden, tæller derfor som en halv fuldtidsperson.

REGION SJÆLLAND OG NORDJYLLAND HAR DEN STØRSTE ANDEL UNGE PÅ OFFENTLIG FORSØRGELSE. LANDSANDELEN ER FALDET.

I figur 3.1 vises andelen af 16-29-årige, der modtager overførselsindkomst (eksklusiv SU) i henholdsvis hele landet, de fem regioner og Region Sjællands 17 kommuner. Andelen er opdelt på de tre aldersgrupper: 16-19 år, 20-24 år og 25-29 år. Derudover vises et samlet gennemsnit for de 16-29-årige. Opgørelsen er baseret på fuldtids-personer, hvilket betyder, at der tages højde for, at ikke alle unge modtager ydelser i lige lang tid. Det muliggør sammenligning af tallene på tværs af aldersgrupper, kommuner og regioner.

Af alle 16-29-årige i Danmark er 8 pct. i 2022 på offentlig forsørgelse. Andelen er størst i regionerne Sjælland og Nordjylland, hvor 10 pct. af de unge mellem 16 og 29 år modtager offentlig forsørgelse. Det svarer til 12.200 fuldtidspersoner i Region Sjælland og 10.188 fuldtidspersoner i Region Nordjylland. Siden 2018 har Region Hovedstaden haft den laveste andel unge, som modtager offentlig forsørgelse. Det samme gør sig gældende i år, hvor 6 pct. af de 16-29-årige i Region Hovedstaden modtager offentlig forsørgelse.

I 2021 modtog 11 pct. af de 16-29-årige (svarende til 13.529 fuldtidspersoner) i Region Sjælland offentlig forsørgelse. Andelen er dermed faldet med 1 procentpoint sammenlignet med sidste år. Det er særligt blandt de 20-24-årige og 25-29-årige, der ses en tilbagegang i andelen (2 procentpoint og 1 procentpoint).

Deler man de 16-29-årige op i mindre aldersintervaller, ser man, at der er markant forskel på andelen, der modtager offentlig forsørgelse. For alle regioner er de 25-29-årige den gruppe, hvor andelen af offentligt forsørgede unge er størst. I Region Sjælland modtager 16 pct. af 25-29-årige på offentlig forsørgelsesvarende til 6.624 fuldtidspersoner. Det samme var tilfældet for 11 pct. af de 20-24-årige i regionen svarende til 4.486 fuldtidspersoner. Andelen af

offentligt forsørgede er i 2022 ligesom i 2021 kun 3 pct. blandt de 16-19-årige i Region Sjælland. Forskellen mellem aldersgrupperne gentager sig for alle landets regioner.

Som det var tilfældet i tidligere års uddannelsesanalyser, er der ikke særlig stor variation mellem regionerne i hvor stor en andel af de 16-19-årige, der modtager offentlig forsørgelse. Årsagen hertil kan i høj grad findes ved, at man som ung under 18 år er pålagt et aktivitetskrav. Det betyder derudover, at det er meget få af de unge, der er berettiget til at modtage offentlig forsørgelse. Derfor varierer andelen på offentlig forsørgelse mindst for denne gruppe sammenlignet med de to ældste aldersgrupper.

Blandt Region Sjællands 17 kommuner gentages det nationale mønster for andelen af offentlig forsørgede: Andelen er størst blandt 25-29-årige og mindst blandt 16-19-årige.

Figuren viser dog også forskelle i den samlede andel af unge på offentlig forsørgelse kommunerne imellem. Lolland og Odsherred er de to kommuner med største andel 16-29-årige, som modtager offentlig forsørgelse. Her er andelen henholdsvis 17 pct. og 14 pct. Omvendt har Solrød, Greve og Roskilde den laveste andel af 16-29-årige på offentlig forsørgelse blandt Region Sjællands kommuner. Her er andelen henholdsvis 6 pct. og 7 pct.

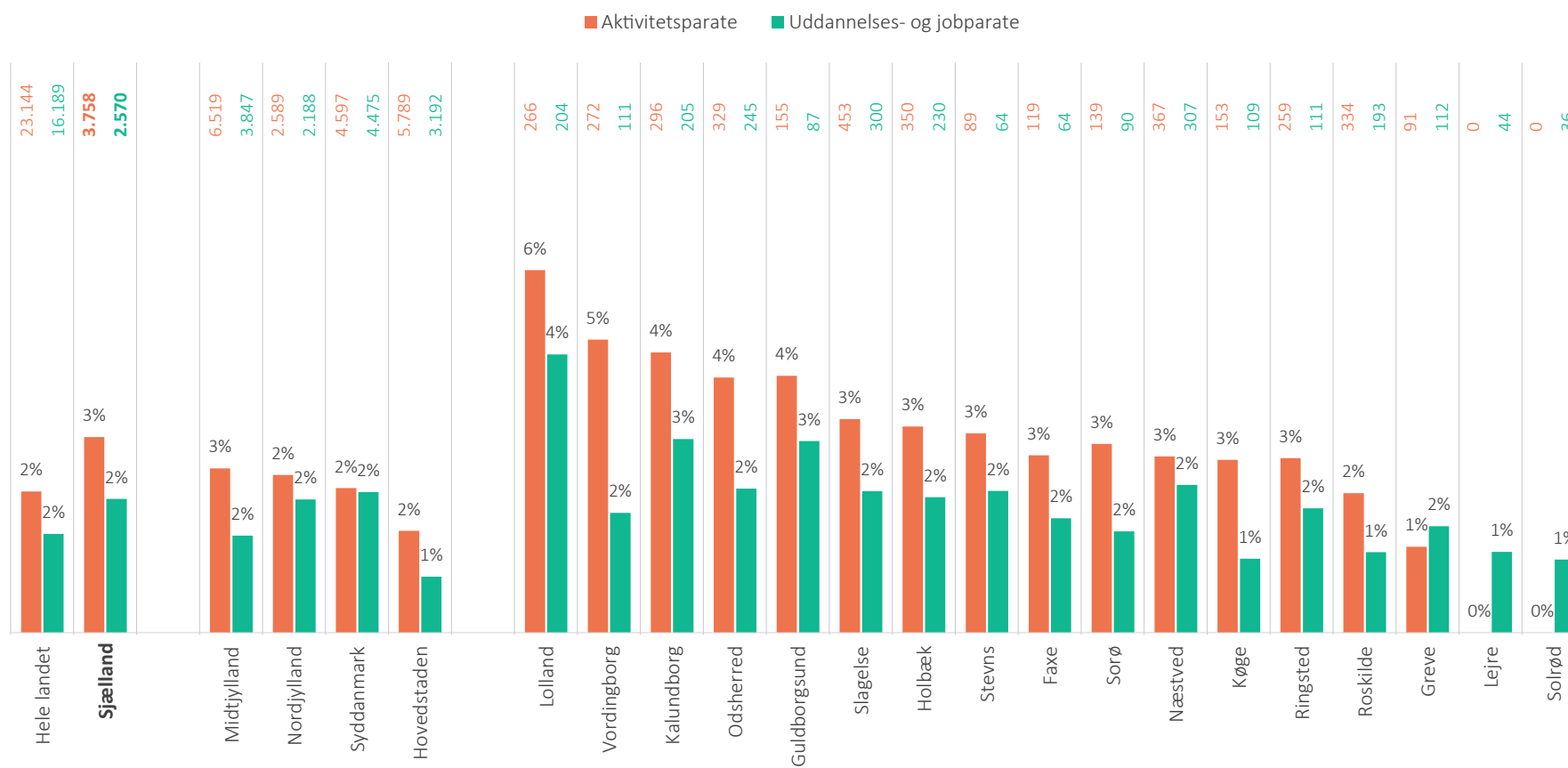
Når vi sammenligner Region Sjællands kommuner med hele landet, ligger 12 af de 17 kommuner over landsgennemsnittet for andelen af 16-29-årige på offentlig forsørgelse. Det er det samme antal kommuner, som lå over landsgennemsnittet i 2021.

Opgørelserne i figur 3.1 afviger ikke væsentligt fra den tilsvarende opgørelse i uddannelsesanalyserne lavet for 2017 til 2021.

Figur 3.2: Andel af alle 16-29-årige, der er på uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse og vurderet job- og uddannelsesparate eller aktivitetsparate, 4. kv. 2021 – 3. kv. 2022

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik (FOLK1).

Note: Opgørelsen er baseret på personer mellem 16 og 29 år, der har modtaget enten uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse i perioden 4. kvartal 2021 til 3. kvartal 2022. Det samlede antal aktivitetsparate eller uddannelses- og jobparate 16-29-årige er opgjort som gennemsnit over de fire undersøgte kvartaler. Procentandelene er udregnet ud fra det samlede antal 16-29-årige i 3. kvartal 2022.

IGEN I ÅR ER DER FLEST UNGE PÅ UDDANNELSESHJÆLP, KONTANTHJÆLP ELLER INTEGRATIONSYDELSE I REGION SJÆLLAND

I figur 3.2 kan man se andelen og antallet af 16-29-årige, der modtager enten uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse. Det er forskelligt, hvor langt der er for disse unge fra, at de skal træde ind i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet. Derfor har figuren medtaget information om, hvorvidt den unge er visiteret som 1) aktivitetsparate eller 2) uddannelses- eller jobparate. Opgørelsen giver herved et mere nuanceret indblik i, hvor langt den enkelte på overførselsindkomst befinder sig fra uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet. I figuren er tallene opgjort på regionalt plan samt for kommuner i Region Sjælland.

Helt overordnet modtager 6.328 af Region Sjællands i alt 124.047 unge mellem 16 og 29 år enten uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse og er blevet visiteret som aktivitetsparate eller uddannelses- eller jobparate. Det svarer til 5,1 pct. af alle Region Sjællands 16-29-årige, hvilket gør Region Sjælland til den region med den højeste andel 16-29-årige på offentlig forsørgelse.

Når man ser nærmere på resultatet af de unges visitation, fremgår det, at 3.758 af 16-29-årige i Region Sjælland er vurderet aktivitetsparate, mens 2.570 unge er visiteret som uddannelses- eller jobparate. Det svarer til henholdsvis 3,0 pct. og 2,1 pct. af de 16-29-årige i Region Sjælland.

Til sammenligning blev 3.939 af de 16-29-årige i 2021 erklæret aktivitetsparate, mens 3.090 blev vurderet uddannelses- eller jobparate. Udviklingen i antallet af unge i Region Sjælland, der bliver vurderet job- eller uddannelses-parate bliver således ved med at falde siden 2020. På tværs af perioderne ligger antallet af unge, som visiteres som aktivitetsparate, mere eller mindre stabilt.

Denne udvikling efterlader ligesom sidste års undersøgelse et mindre positivt indtryk af de samlede ændringer i antallet af ydelsesmodtagere i Region Sjælland. De unge, der visiteres som aktivitetsparate, befinder sig nemlig længere fra uddannelsessystemet eller arbejde sammenlignet med de unge, der visiteres som uddannelses- eller jobparate. Selvom figur 3.1 viste, at andelen af unge modtagere af offentlige ydelser var stabil i Region Sjælland sammenlignet med sidste år, indikerer figur 3.2 altså at de unge, der er på offentlig ydelse, i årets opgørelse er længere fra uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet sammenlignet med de to forgangne år. Dette mønster gentager sig i alle fem regioner.

De kommunale forskelle, som blev vist i figur 3.1, går igen, når man kigger på andelen af 16-29-årige, der modtager offentlig forsørgelse og visiteres som aktivitetsparate. I Lolland visiteres 266 unge svarende til 5,6 pct. af de 16-29-årige som aktivitetsparate. Det samme er tilfældet for henholdsvis 4,5 pct. og 4,3 pct. af de 16-29-årige i Vordingborg og Kalundborg Kommune svarende til henholdsvis 273 og 296 unge. Omvendt visiteres ingen af kommunens unge i alderen 16-29 år som aktivitetsparate i Solrød og Lejre.

Forskellene er lidt mindre, når man ser på de unge, der visiteres som uddannelses- eller jobparate. Her topper Lolland igen listen med 4,3 pct., mens den laveste andel findes i Køge og Solrød. Her visiteres 1,4 og 1,3 pct. af de unge som uddannelses- eller jobparate.

Kommunale forskelle til trods ser man, at andelen af unge, der visiteres som uddannelses- eller jobparate, siden 2020 er faldet i alle Region Sjællands kommuner.

A large group of young adults, diverse in age and ethnicity, are gathered on a grassy lawn in front of a modern, multi-story apartment building. They are all smiling and looking upwards, with many throwing white sailor hats into the air. The hats are captured in mid-air, creating a sense of movement and celebration. The building has large windows and balconies. A small tree is visible on the left side of the group. The overall atmosphere is joyful and communal.

DE UNGES BEVÆGELSER OMKRING UDDANNELSESSYSTEMET

Foto: HF og VUC Klar

KAPITLET

INDHOLD OG HOVEDKONKLUSIONER

En vigtig forudsætning for at Region Sjælland kan sikre sin fremtidige udvikling, er at regionen i opfattes som et attraktivt sted at bo blandt de unge. En region, der opfattes som attraktiv, tiltrækker unge, der har uddannet sig i det øvrige Danmark. Derudover bliver det nemmere at fastholde de unge, der har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse i regionen.

En vinkel til at undersøge ovenstående opnås ved at kigge nærmere på de unges bevægelser omkring uddannelsessystemet. Derfor vil nærværende kapitel primært undersøge netop disse bevægelser gennem de unges flyttemønstre til og fra Region Sjælland. Kapitlets nøgletal er Region Sjællands nettotilflytning dvs. antal tilflyttere fratrucket antal fraflyttere. Kapitlet ser både på nettotilflytningen samlet og opdelt efter alder og uddannelsesniveau.

Den sidste del af kapitlet fokuserer på hvordan unge i Region Sjælland bevæger sig gennem uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet eller yderligere uddannelse. Her belyses de unges livssituation 27 måneder efter gennemførsel af en ungdomsuddannelse.

Opgørelserne i dette kapitel er baseret på de nyest tilgængelige data om flyttemønstre fra Danmarks Statistik, dvs. de unges flytninger i 2021.

Kapitlet viser følgende hovedtendenser:

- Nettotilflytning til Region Sjælland er positiv. Den drives især af tilflyttere i aldersgruppen på 25 år og ældre.
 - Nettotilflytningen er ikke positiv i alle befolkningsgrupper: I alle Region Sjællands kommuner ses en negativ nettotilflytning af personer mellem 16 og 25 år og en positiv nettotilflytning for personer over 25 år.
 - Nettotilflytning er markant forskellig på tværs af højest gennemførte uddannelse: her ses en mærkbar negativ nettotilflytning fra Region Sjælland blandt personer, som har gennemført en gymnasial uddannelse.
 - De unge, som flytter ud af regionen for at uddanne sig fortsætter typisk på en mellemlang videregående uddannelse, mens størstedelen af dem, som flytter til, søger ind på en erhvervsuddannelse.
- Blandt de unge, der flytter internt Region Sjælland, er det ligesom sidste år uddannelsesbyerne Slagelse, Roskilde og Næstved, som oplever størst nettotilflytning.
- Andelen af offentligt forsørgede blandt erhvervsuddannede er faldet med 4 procentpoint og fortsætter sidste års udvikling i andelen af offentligt forsørgede.

Figur 4.1: Nettotilflytning i Region Sjælland fordelt på flytterens alder og fra- og tilflytningsregion, 2021

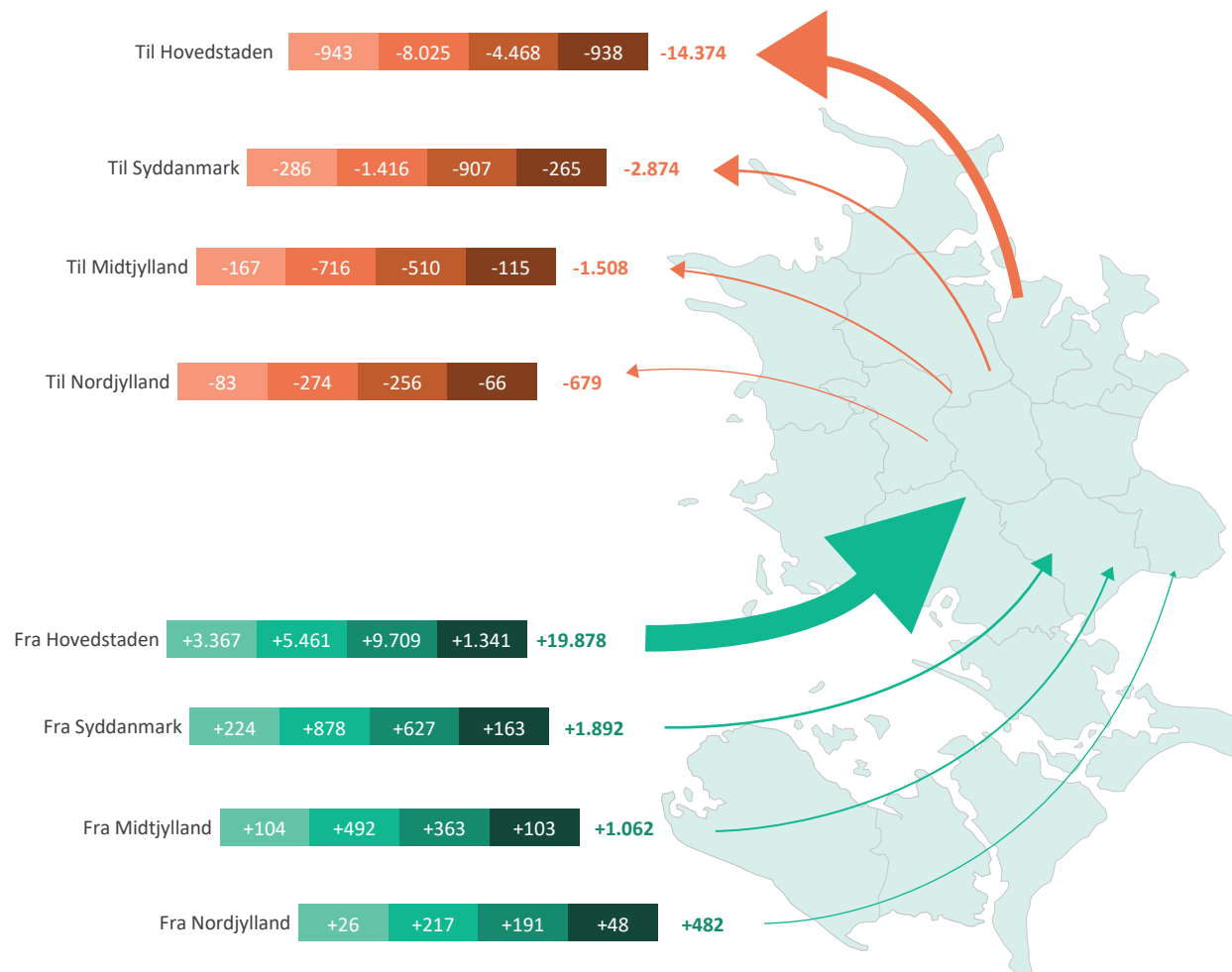
Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på antallet af personer fra 0-14 år, 15-29 år, 30-64 år og over 65 år, der flytter fra og til Region Sjælland i 2021 fordelt på til- og fraflytningsregion.

 I alt **23.314** flytter **til** regionen

 I alt **19.435** flytter **fra** regionen

Flytter fra Region Sjælland	0-14 år	15-29 år	30-64 år	65+ år	I alt
Flytter til Region Sjælland	0-14 år	15-29 år	30-64 år	65+ år	I alt

I Figur 4.1 ses nettotilflytninger i Region Sjælland i 2021. Her vises altså hvor mange personer, som flytter til Region Sjælland fra hver af de fire andre regioner, og hvor mange som flytter fra Region Sjælland til de andre regioner. Derudover er flytninger opgjort samlet og opdelt efter personernes alder på flytningstidspunktet.

Figuren viser, at i alt 23.314 i 2021 er flyttet til Region Sjælland, mens 19.435 er flyttet fra regionen. Region Sjælland oplevede dermed en positiv nettotilflytning til regionen i 2021 på i alt 3.879 personer. Det er markant flere sammenlignet med sidste års analyse, hvor nettotilflytningen var på 2.101 personer. Dette års niveau af tilflytninger er også markant større end i årene fra 2017 og frem, som bød på henholdsvis 1.397 tilflytninger i 2019, 2.099 i 2018 og 2.119 i 2017. Den forøgede tilflytning kan tilskrives en mærkbar stigning i antallet af personer som flytter fra Region Hovedstaden til Region Sjælland.

REGION SJÆLLAND MISTER STADIGVÆK UNGE PÅ 15-24 ÅR

I figur 4.2 opdeles nettotilflytninger til Region Sjælland i 2021 efter personens alder på flyttetidspunktet.

Når man inddeler nettotilflytningen til Region Sjælland efter alder, kan man se en positiv nettotilflytning blandt alle aldersgrupper på nær de unge i aldersgrupperne 15-19 år og 20-24 år. Der flytter altså flere 15-24-årige unge *fra* Region Sjælland end *til* Region Sjælland. Den negative nettotilflytning er i 2021 størst for de 20-24-årige, hvor 3.725 flere unge flyttede *fra* end *til* Region Sjælland. Blandt borgere i aldersgruppen 15-19 år er der 453 flere, der flytter fra regionen.

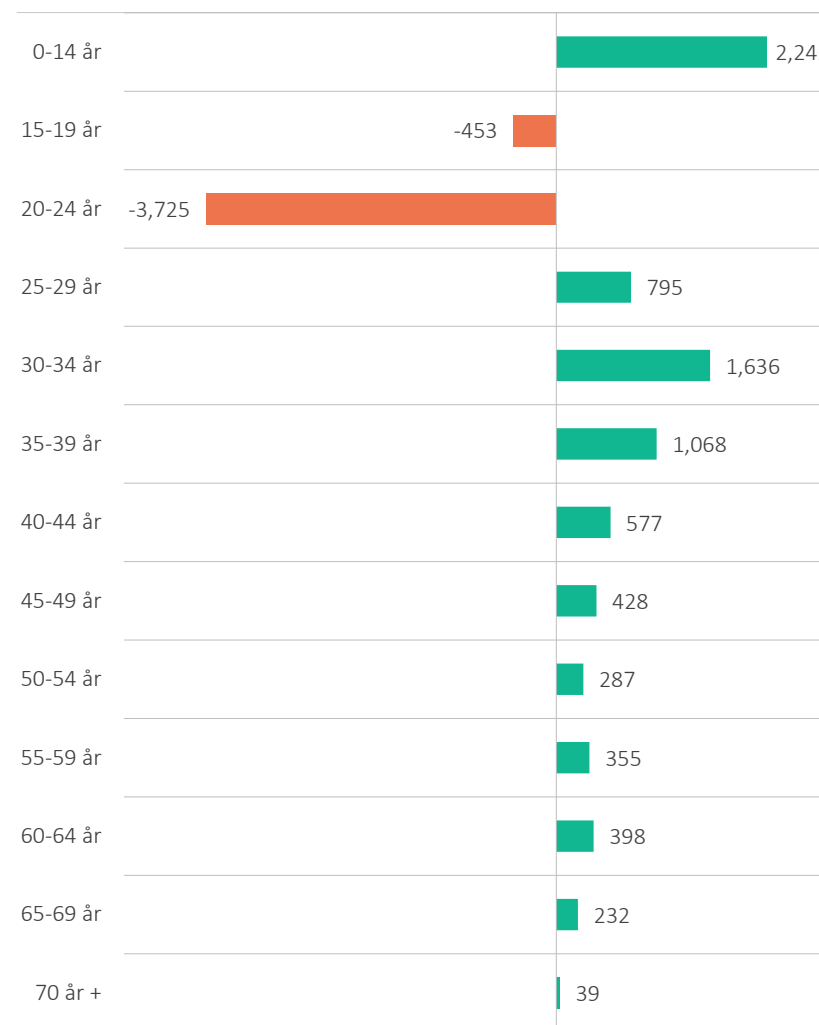
Blandt de 11 tilbageværende aldersgrupper er nettotilflytningen til Region Sjælland positiv. Dermed er der flere personer, der flytter til Region Sjælland end personer, der flytter *fra* regionen i disse aldersgrupper.

Den samlede negative nettotilflytning i aldersgruppen er 4.178 borgere, hvilket er lidt mere end den samlede nettotilflytning i aldersgruppen 25-44 år (4.076 personer).

Figur 4.2: Nettotilflytning i Region Sjælland fordelt på flytterens alder, 2021

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på personer, der er flyttet til- eller fra Region Sjælland i 2021. Alder er opgjort ved tidspunktet for flytningen.

I figur 4.3 er den samlede nettotilflytning til Region Sjælland opgjort efter Region Sjællands til- og fraflytteres højeste fuldførte uddannelse.

Som i de tidligere års uddannelsesanalyser gentages flyttemønstret: For borgere, uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, er der en negativ nettotilflytning, hvorimod den er positiv for personer, som har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Det vil sige, at de personer, som kun har gennemført en grundskole eller gymnasial uddannelse, i højere grad flytter fra end til Region Sjælland. Det ses derudover, at det særligt er personerne med en gymnasial uddannelse, der flytter fra regionen, da de udgør 2.763 personer svarende til 82 pct. af de samlede fraflyttere. Siden 2020 er der dog 125 færre personer med gymnasial uddannelse, der flytter fra Region Sjælland. Figuren viser dog også, at der er flere med både erhvervs- og videregående uddannelse, der flytter til frem for væk fra Region Sjælland.

Sammenholdes resultaterne i figur 4.2 og 4.3, indikerer de, at der eksisterer et flyttemønster på tværs af regionen: De unge er særligt tilbøjelige til at flytte væk fra Region Sjælland, når de har gennemført en gymnasial uddannelse. Flytningen kommer formentlig som et resultat af, at de ønsker at studere videre i en studieby udenfor regionen. Modsat ser man, at de ældre, som allerede besidder en erhvervskompetencegivende uddannelse, ofte flytter til - eller tilbage til - Region Sjælland.

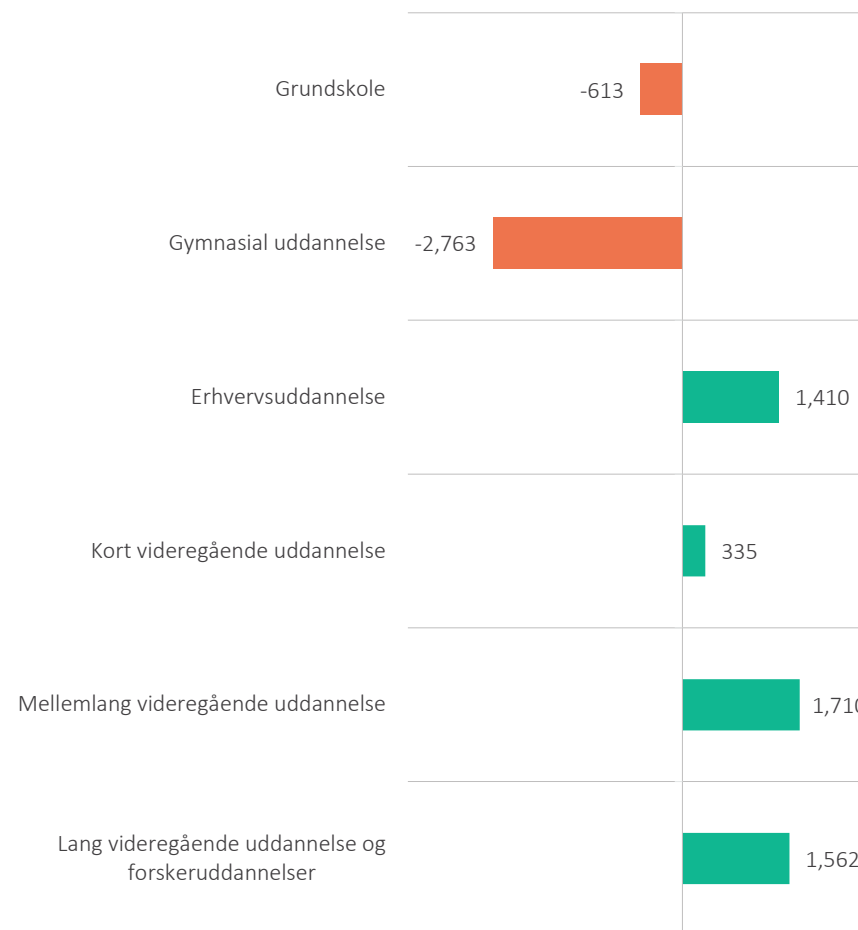
Man skal dog være varsom med tolkningen af personer med grundskole som højeste gennemførte uddannelse i figur 4.3, da disse betegnes som ufaglærte rent uddannelsesteknisk. Figur 4.3 indikerer altså, at antallet af ufaglærte personer i Region Sjælland vil falde grundet flytninger.

Her er det vigtigt at understrege, at mange af de personer, som rent teknisk indgår i gruppen af ufaglærte, er unge, som senere i deres liv vil videreuddanne sig. Det giver derfor et mere præcist billede af de varigt ufaglærtes flyttemønster, hvis opgørelsen ændres til ufaglærte over 24. I denne gruppe er nettotilflytningen positiv, da 648 flere flytter til end fra Region Sjælland (ikke vist i figur).

Figur 4.3: Nettotilflytning i Region Sjælland fordelt på flytterens højeste fuldførte uddannelse, 2021

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på personer i alle aldersgrupper, der er flyttet til- eller fra Region Sjælland i 2021. Højeste fuldførte uddannelsesniveau er opgjort ved tidspunktet for flytningen.

Figur 4.4: Nettotilflytning i Region Sjælland fordelt på kommuner, 2021

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på til- og fraflyttere, der flyttede mellem kommuner i Region Sjælland eller ind/ud af Region Sjælland i 2021. Opgørelsen er baseret på personer på 15 år og derover.

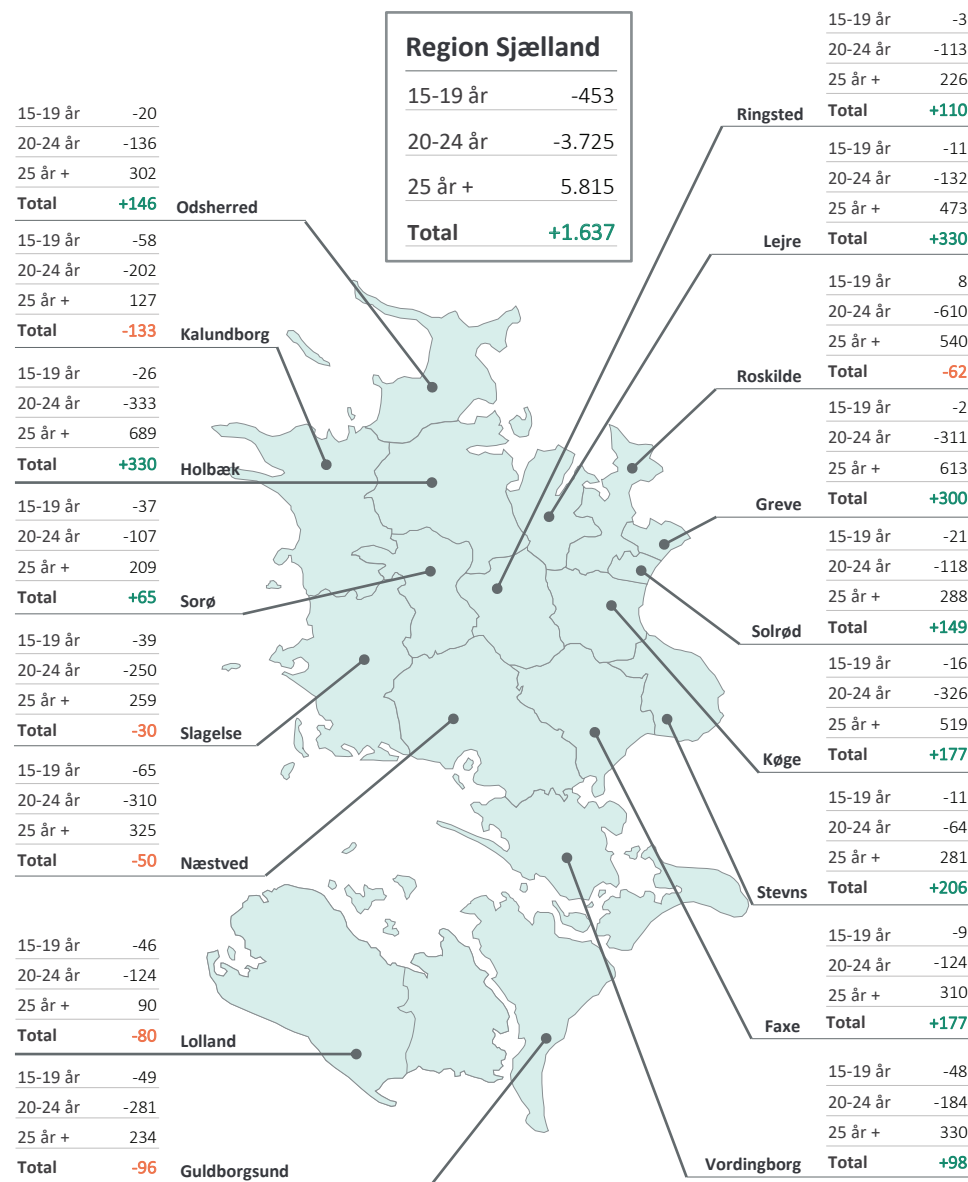
Figur 4.4 viser nettotilflytningen til Region Sjælland blandt personer i alderen 15 år og ældre opdelt i tre aldersgrupper. I figuren ses både den regionale og kommunale nettotilflytning. Opgørelsen for hele regionen dækker personer, som er flyttet til eller fra Region Sjælland, mens opgørelserne for hver enkelt kommune også medtager de personer, der er flyttet mellem to kommuner i Region Sjælland.

11 AF REGION SJÆLLANDS 17 KOMMUNER HAR POSITIV NETTOTILFLYTNING

I 2021 er den samlede nettotilflytning for personer over 15 år i Region Sjælland positiv på 1.637 personer. Det er en markant positiv udvikling fra sidste år, hvor nettotilflytningen var positiv på 383 personer.

Forskellen mellem aldersgrupperne er stabil i hele Region Sjælland. I alle 17 kommuner i Region Sjælland er nettotilflytningen negativ for personer mellem 15 og 25 år, hvorimod den er positiv for personer over 25 år, hvilket også kunne ses i figur 4.2.

Kommunerne imellem ses dog forskelle. I 11 af de 17 kommuner i Region Sjælland oplevede man en samlet positiv nettotilflytning. Lavest var den for Sorø med 65 personer og størst for Lejre og Holbæk med 330 personer. De resterende seks kommuner oplevede i 2021 en negativ nettotilflytning i samme aldersgruppe. Den negative nettotilflytning var størst i Kalundborg, hvor 133 flere personer ældre end 15 år flyttede fra end til kommunen.

Figur 4.5: De 15-29 åriges flytninger internt i Region Sjælland

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på unge mellem 15 og 29 år, der flyttede mellem kommuner i Region Sjælland i 2021. Opgørelsen tager således ikke højde for, hvor mange der flytter mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.

	Regionsinterne flyttemønstre			
	Tilflyttere	Fraflyttere	Nettotilflytning	
			Antal	Andel
Slagelse	789	587	202	1,4%
Næstved	835	667	168	1,2%
Roskilde	845	665	180	1,1%
Guldborgsund	419	346	73	0,8%
Holbæk	678	651	27	0,2%
Faxe	407	398	9	0,2%
Kalundborg	475	465	10	0,1%
Ringsted	388	380	8	0,1%
Stevns	225	246	-21	-0,7%
Køge	573	667	-94	-0,9%
Solrød	180	215	-35	-1,0%
Vordingborg	305	397	-92	-1,4%
Greve	187	295	-108	-1,5%
Odsherred	233	296	-63	-1,5%
Lolland	200	277	-77	-1,5%
Lejre	240	312	-72	-1,9%
Sorø	313	428	-115	-2,6%

De sidste tre år har Uddannelsesanalysen også inddraget en undersøgelse af flyttemønstrene blandt unge, der flytter internt i Region Sjælland. I år kan man igen se de regionsinterne flytninger i Region Sjælland for personer mellem 15 og 29 år i figur 4.5.

Kommunerne er sorteret efter, hvor stor en andel nettotilflytningen udgør af kommunens samlede antal unge mellem 15 og 29 år. Dette er valgt for at sikre en meningsfuld sortering på tværs af kommuner med meget forskellige indbyggertal. Hvis kommunerne var sorteret efter den absolutte størrelse på nettotilflytningen, ville kommuner med et højere antal indbyggere have haft en bedre mulighed for at ligge i toppen end mindre kommuner med færre indbyggere.

UDDANNELSESBYERNE OPLEVER ENDNU ENGANG DEN HØJESTE NETTOTILFLYTNING AF UNGE I REGIONEN

Af figuren fremgår det, at det er de store uddannelsesbyer i Region Sjælland, som nyder flest regionsinterne flytninger. De tre kommuner med den største regionsinterne nettotilflytning er Slagelse (+202 personer), Næstved (+168 personer) og Roskilde (+180 personer). Med 2.469 tilflyttere bliver 34 pct. af alle regionsinterne tilflytninger udgjort af disse tre kommuner. Derudover udgør nettotilflytningen over 1 pct. af kommunens indbyggere mellem 15 og 29 år i alle tre kommuner.

I alle tre kommuner er der altså flere unge, der tilflytter fra andre kommuner i Region Sjælland, end der er unge, der flytter fra kommunen til andre steder i regionen. Det er i den forbindelse værd at nævne, at Næstved, Slagelse og Roskilde har et bredt udbud af både ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Den kommune, der oplever størst, negativ, regionsintern nettotilflytning blandt unge mellem 15 og 29 år, er Sorø (115 personer) og Lejre Kommune (72 personer). Disse kommuner har dermed unge, som er mere tilbøjelige til at flytte væk til andre kommuner i regionen. Disse kommuner modtager også i særlig lav grad tilflyttere til fra andre kommuner i regionen i aldersgruppen 15-29 år.

Figur 4.6 viser, hvad man kan kalde regionernes 'uddannelsespopulationer'. Herved forstås de personer, der er i gang med at uddanne sig i hver af de forskellige regioner. Figuren dækker alle personer, der var i gang med en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse per 30. september 2021 og er opdelt efter den unges bopælskommune ved uddannelsesstart og typen af den igangværende uddannelse.

Figuren viser, at der er store forskelle i sammensætningen af uddannelsespopulationen mellem de forskellige regioner. I Region Sjælland er 55.928 personer indskrevet på en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse. Uddannelsespopulationen i Region Sjælland er altså steget med 706 personer siden 2020. Ud af 2021's uddannelsespopulation er 37 pct. i gang med en gymnasial uddannelse, mens personer indskrevet på en erhvervsuddannelse udgør 29 pct. Begge disse andele er større end i de øvrige regioner. Samlet set udgøres cirka to tredjedele (66 pct.) af Region Sjællands uddannelsespopulation altså af personer, der er i gang med en ungdomsuddannelse.

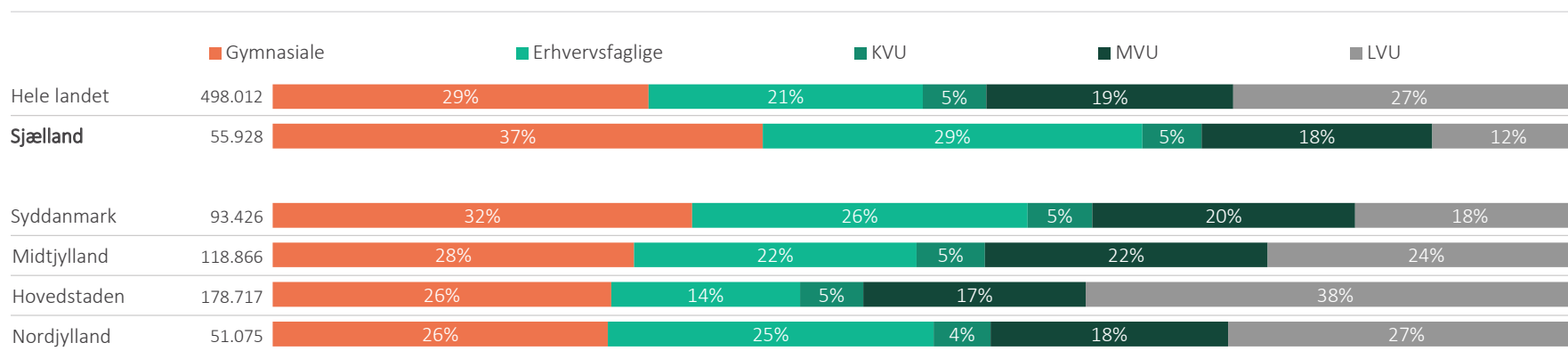
De resterende 35 pct. er indskrevet på en videregående uddannelse, hvilket er lavere end i de øvrige regioner.

Forskellen i uddannelsespopulationerne mellem Region Sjælland og de andre regioner skyldes især, at markant flere (27 pct.) er indskrevet på en lang videregående uddannelse (LVU) sammenlignet med de 12 pct. som er indskrevet på en lang videregående uddannelse i Region Sjælland. Måske er 29 pct. af Region Sjællands uddannelsespopulation er indskrevet på en kort videregående uddannelse (KVU) sammenlignet med 21 pct. på landsplan. Andelen, der er indskrevet på en lang videregående uddannelse, er dermed mindre end halvt så stor som landsandelen (27 pct.) og den laveste andel blandt alle fem regioner, samtidig med at andelen, der læser en kort videregående uddannelse, er markant større end landsgennemsnittet og den højeste andel på tværs af regionerne.

Figur 4.6: Personer indskrevet på en gymnasiale, erhvervs- eller videregående uddannelse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen viser personer, der var i gang med en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse per 30. september 2021 (nyeste data) opdelt efter personens bopælskommune. KVU er korte videregående uddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser. Bopæl er opgjort på det tidspunkt, hvor personen påbegyndte uddannelsen.

Grundet afrunding summerer procentsatserne for hele landet, Sjælland, Syddanmark og Midtjylland ikke til 100 procent.

Der er mange komplekse faktorer, som bidrager til dannelsen af en regions uddannelsespopulation. Et eksempel på disse faktorer kan være befolkningens aldersfordeling, elevgrundlagets sammensætning, den geografiske fordeling af uddannelsesmuligheder mv.

Som tidligere figurer belyste, udgør flyttemønstre én af disse bagvedliggende faktorer. Det giver anledning til at se på uddannelsespopulationen i forhold til, hvordan personer i Danmark flytter mellem regioner for at uddanne sig. For når en stor del af uddannelsespopulationen udgøres af gymnasie- og erhvervsskoleelever, og når regionen oplever, at en lille andel af uddannelsespopulationen udgøres af studerende på lange videregående uddannelser, kan det i høj grad tilskrives flyttemønstrene blandt de unge.

I figur 4.7 kigges der nærmere på flyttemønstrene ved at illustrere hvilke unge, der flytter fra og til Region Sjælland med et ønske om at uddanne sig. I figuren opgøres flyttemønstre for personer, der vil videreuddanne sig ved udelukkende at se på antallet af personer, der i 2020 påbegynder på en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse senest syv måneder efter flyttetidspunktet. Figuren indfanger dermed unges til- og fraflytning med henblik på uddannelse ved at se på antallet af personer, som flytter enten fra - eller til – Region Sjælland for at påbegynde en ny uddannelse inden for syv måneder. Opgørelsen tager udgangspunkt i det nyeste tilgængelige data.

I 2020 flyttede i alt 4.660 personer fra Region Sjælland for efterfølgende at påbegynde en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse senest 7 måneder efter flyttetidspunktet. Samtidig flyttede kun 1.824 personer til regionen og begyndte på en uddannelse.

Sammenligner man gruppen der flytter *fra* Region Sjælland med henblik på at starte en uddannelse med dem, som flytter til regionen, ses markante forskelle mellem grupperne. Blandt de 4.660, som flytter fra regionen for at læse videre, starter 59 pct. på en mellemlang videregående uddannelse. Det samme gør sig gældende for kun 35 pct. af de 1.824, som flytter til regionen for at påbegynde en uddannelse.

Kigger man på andelen af fra- og tilflyttere, som begynder på en erhvervsfaglig uddannelse, tegner det modsatte billede sig. Her flytter kun 15 pct. fra Region Sjælland for at påbegynde en erhvervsuddannelse sammenlignet med de 31 pct., der flytter til regionen for begynde på en erhvervsuddannelse. Dermed er andelen, der begynder på en erhvervsuddannelse, efter de flytter *til* Region Sjælland, altså mere end dobbelt så stor end for personer, der flytter *fra* regionen.

Til- og fraflytterne adskiller sig også markant, når man kigger på deres karaktergennemsnit fra grundskolen. Ca. hver tiende fraflytter (11 pct.) har opnået et gennemsnit i både dansk og matematik på 10 eller mere i 9. klasse. Det samme gør sig kun gældende for hver tyvende tilflytter (5 pct.).

Derudover har 37 pct. af fraflyttere et gennemsnit mellem 7 og 10, hvilket kun gælder 24 pct. af tilflytterne. Det betyder at de personer, der flytter fra Region Sjælland for at uddanne sig et andet sted, generelt har højere karaktergennemsnit fra grundskolen end de personer, der flytter til Sjælland for at uddanne sig.

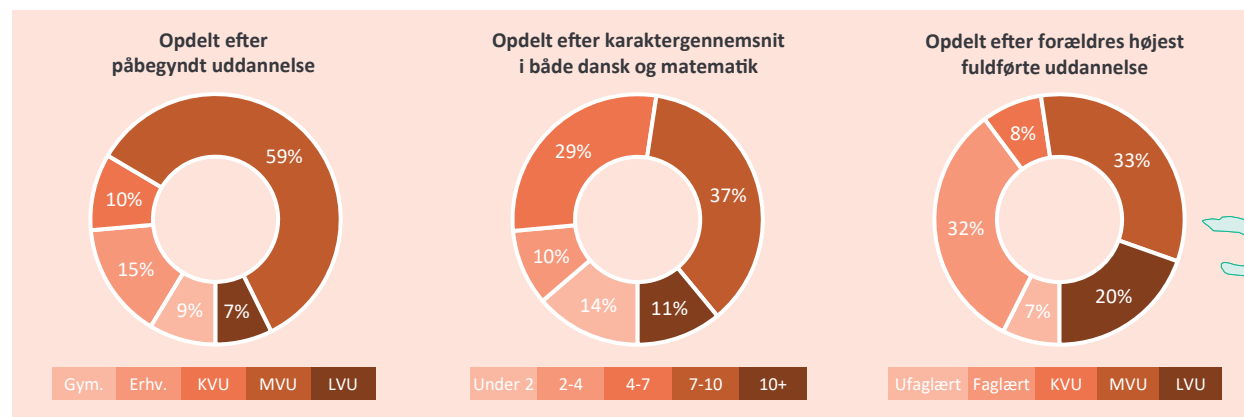
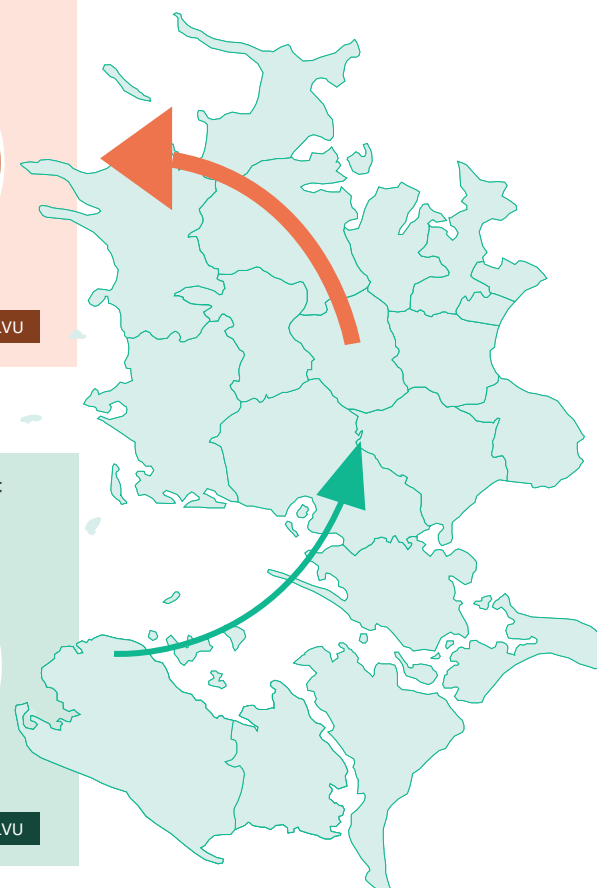
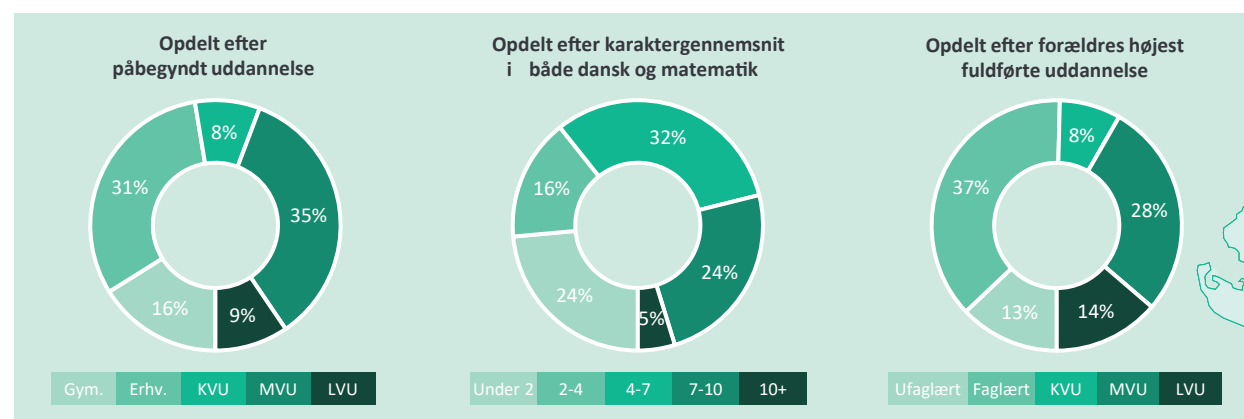
Forskellen mellem til- og fraflyttergrupperne markeres yderligere, når de inddeles efter deres forældres højeste fuldførte uddannelse. 13 pct. af tilflytterne har ufraglærte forældre, mens den tilsvarende andel blandt fraflytterne er 7 pct. Samtidig har over halvdelen (53 pct.) af fraflytterne minimum én forælder med en videregående uddannelse. Andelen blandt tilflytterne er 42 pct.

Samlet set flytter flere unge altså fra end til Region Sjælland for at påbegynde en uddannelse. Fraflytterne har både højere karakterer fra folkeskolen og højere uddannede forældre end tilflytterne.

Figur 4.7: Til- og fraflytning til Region Sjælland for at påbegynde en uddannelse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på antallet af personer, der flytter fra og til Region Sjælland i 2020 og senest 7 måneder efter flyttetidspunktet er påbegyndt en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse. Opgørelsen er opdelt efter, hvilken uddannelsesstype flytteren påbegynder, flytterens forældres højst fuldførte uddannelsesniveau samt flytterens karaktergennemsnit i dansk og matematik. Karaktergennemsnit opgøres efter det laveste af flytterens gennemsnit i hhv. dansk og matematik. Det kræver derfor et gennemsnit over 10 i både dansk og matematik for at være i kategorien 10+.

 I alt **4.660** flytter **FRA** regionen og påbegynder en uddannelse

 I alt **1.824** flytter **TIL** regionen og påbegynder en uddannelse

REGION SJÆLLANDS UNGE PRIORITERER JOB OVER VIDERE UDDANNELSE TO ÅR EFTER ENDT UNGDOMSUDDANNELSE

Analysen af flyttemønstrene i Region Sjælland har vist, at et stort antal unge flytter fra Region Sjælland for at påbegynde en uddannelse. Til trods for at nettotilflytningen i denne gruppe er negativ, bliver et betydeligt antal unge enten boende eller flytter til regionen efter endt ungdomsuddannelse. Fastholdelsen og tilgang af unge er vigtigt, da det er afgørende for kvaliteten af den fremtidige arbejdskraft i Region Sjælland, at så mange som muligt af disse unge kommer i arbejde eller videreuddannelse. Kapitlets sidste to figurer vil derfor fokusere på disse unges bevægelser fra uddannelsessystemet og videre i enten arbejde, uddannelse eller offentlig forsørgelse.

Figur 4.8 og 4.9 viser forsørgelsesgrundlaget for de unge 27 måneder efter, de har afsluttet en ungdomsuddannelse. Figurene er baseret på de nyest tilgængelige beskæftigelsesdata fra oktober 2022 og dækker dermed unge, som påbegyndte en ungdomsuddannelse efter 2011 og afsluttede uddannelsen i perioden 31. juli 2019 til 31. juli 2020. Forsørgelsesgrundlaget er inddelt efter, om den unge er i beskæftigelse, modtager SU (og dermed er under uddannelse) eller modtager anden offentlig forsørgelse.

Figur 4.8 viser de unges forsørgelsesgrundlag på landsplan for de fem regioner og for Region Sjællands kommuner. Af figuren fremgår det, at mere end 90 pct. af unge i Region Sjælland enten er i beskæftigelse (66 pct.) eller har påbegyndt en ny uddannelse (27 pct.) 27 måneder efter, at de har færdiggjort en ungdomsuddannelse. Andelen af unge i beskæftigelse er dermed steget med 4 procentpoint siden sidste år, mens andelen under uddannelse er faldet med 2 procentpoint.

Sammenlignet med sidste års undersøgelse er andelen af beskæftigede unge stadigvæk stigende på tværs af alle regionerne. Dette kan højst sandsynligt forklares ved, at den øgede ledighed på landsplan som følge af nedlukningen i foråret 2020 stadigvæk er ved at stabilisere sig til tidligere niveauer.

7 pct. af de unge i Region Sjælland er på offentlig forsørgelse 27 måneder

efter endt ungdomsuddannelse. Det er den højeste andel på tværs af alle Regioner og også relativt større end i Region Syddanmark, som har den næsthøjeste regionale ledighed (5 pct.). Ledigheden er dog faldet med 2 procentpoint sammenlignet med sidste års analyse.

Region Sjælland skiller sig yderligere ud fra de øvrige regioner, da regionen har den største andel unge, som er i beskæftigelse frem for have påbegyndt et videre uddannelsesforløb 27 måneder efter afsluttet ungdomsuddannelse. Sammenlignet med unge på landsplan (40 pct.) vælger færre unge i Sjælland (27 pct.) at påbegynde videre uddannelse efter ungdomsuddannelsen – en forskel på 13 procentpoint. Samtidig er andelen af unge i beskæftigelse 10 procentpoint større for unge i Region Sjælland end på landsplan.

Figur 4.8 viser også de store forskelle, som eksisterer mellem Region Sjællands kommuner. I Solrød Kommune er færrest unge på offentlig forsørgelse efter endt ungdomsuddannelse (3 pct.). Billedet er et noget andet i Lolland Kommune. Her er 12 pct. af de unge er på offentlig forsørgelse 27 måneder efter, de har gennemført en ungdomsuddannelse.

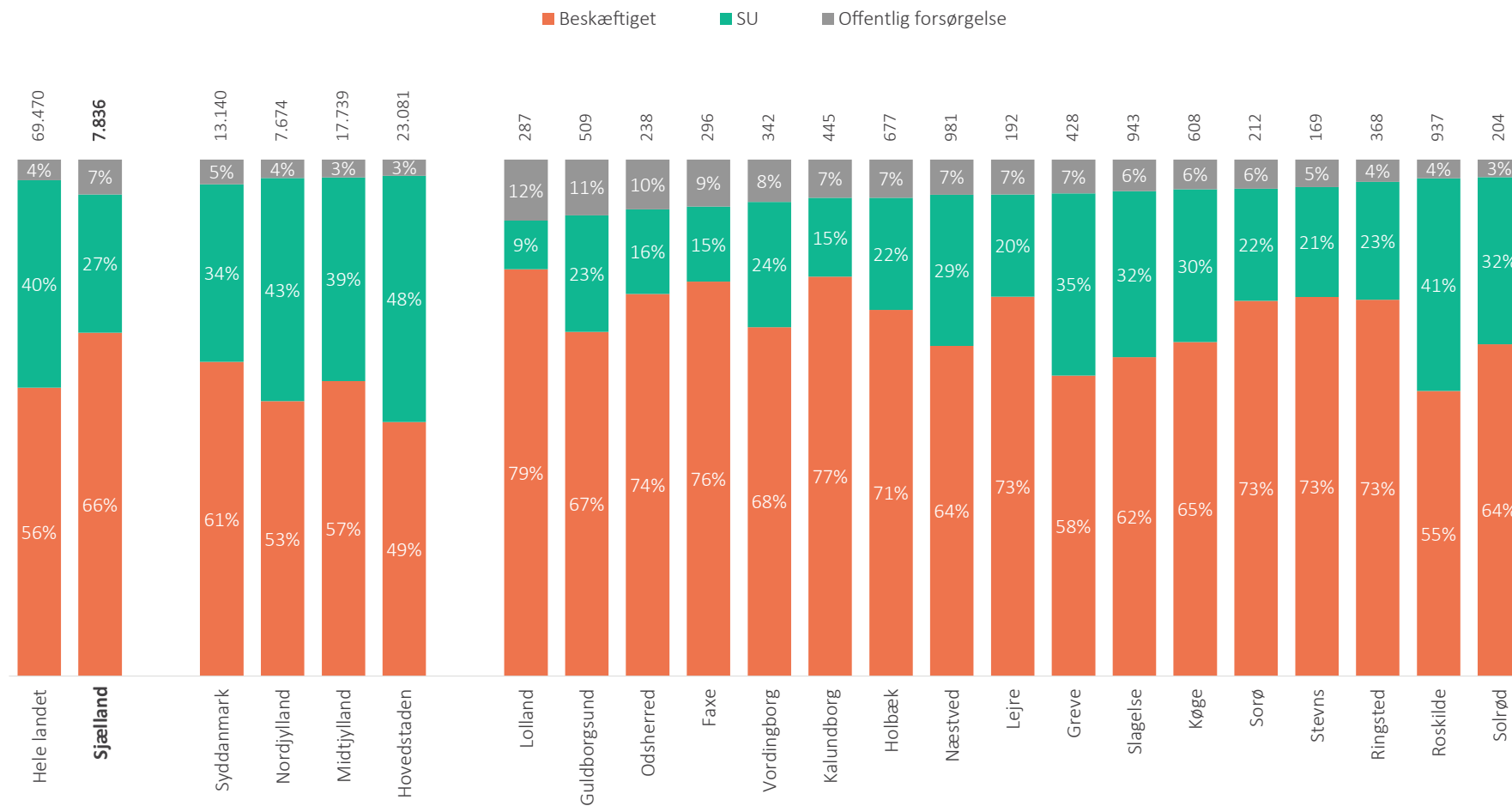
Selvom Lolland Kommune har den højeste andel ledige, holdes de unge i højere grad væk fra offentlig forsørgelse ved at være i beskæftigelse (79 pct.). Det ses samtidig, at den lave andel unge på offentlig forsørgelse i Roskilde Kommune primært skyldes, at mange fortsætter på en videre uddannelse (41 pct.).

At der er en større andel unge, der vælger videre uddannelse i Roskilde Kommune end de øvrige kommuner, er ikke ensbetydende med, at en større andel unge bosat i Roskilde Kommune vælger at søge videre uddannelse. Det skyldes, at figur 4.8 er baseret på den unges bopæl 27 måneder efter endt ungdomsuddannelse. Roskildes høje andel reflekterer dermed nok snarere, at mange unge flytter til Roskilde i perioden fra afslutningen af en ungdomsuddannelse til begyndelsen på videre uddannelse.

Figur 4.8: De unges forsørgelsesgrundlag 27 måneder efter at have færdiggjort ungdomsuddannelse på tværs af kommuner

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på personer, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 2011 og afsluttet uddannelsen i perioden 31. juli 2019 til 31. juli 2020 (nyest tilgængelige data). Figuren er opgjort efter den unges bopælskommune 27 måneder efter ungdomsuddannelsens afslutning. Offentlig forsørgelse inkluderer alle typer af offentlig forsørgelse ekskl. SU.

ANDELEN AF UNGE PÅ OFFENTLIG FORSØRGELSE ER LAVERE BLANDT DE GYMNASIEUDDANNEDE

I figur 4.9 ser man forsørgelsesgrundlaget for de unge 27 måneder efter afslutningen på deres ungdomsuddannelse opdelt efter hvilken ungdomsuddannelse, de har gennemført. Opgørelsen er lavet for unge bosat i Region Sjælland, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 2011 og afsluttet uddannelsen i perioden 31. juli 2019 til 31. juli 2020.

Der er store forskelle på de unges forsørgelsesgrundlag alt efter, om de har taget en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse. 82 pct. af de unge med en erhvervsuddannelse er i beskæftigelse 27 måneder efter endt ungdomsuddannelse, hvilket gør sig gældende for 52 pct. gymnasieuddannede. Omvendt vælger flere unge at søge ind på en videregående uddannelse efter endt gymnasieuddannelse (45 pct.) sammenlignet med dem, som har gennemført en erhvervsuddannelse (6 pct.). En forskel, der går igen mellem de to typer af uddannelser, er dog også, at færre gymnasieuddannede unge i Region Sjælland er på offentlig forsørgelse 27 måneder efter endt uddannelse (2 pct.) sammenlignet med de erhvervsuddannede (12 pct.).

Sammenligner man gymnasieuddannelserne, er det særligt unge med en HHX-uddannelse, som kommer ind på videregående uddannelser (59 pct.). Færrest af de unge med en STX-uddannelse kommer på offentlig forsørgelse. Her modtager kun 1 pct. af de STX-uddannede offentlig forsørgelse sammenlignet med 5 pct. af dem, der har gennemført en HF-uddannelse.

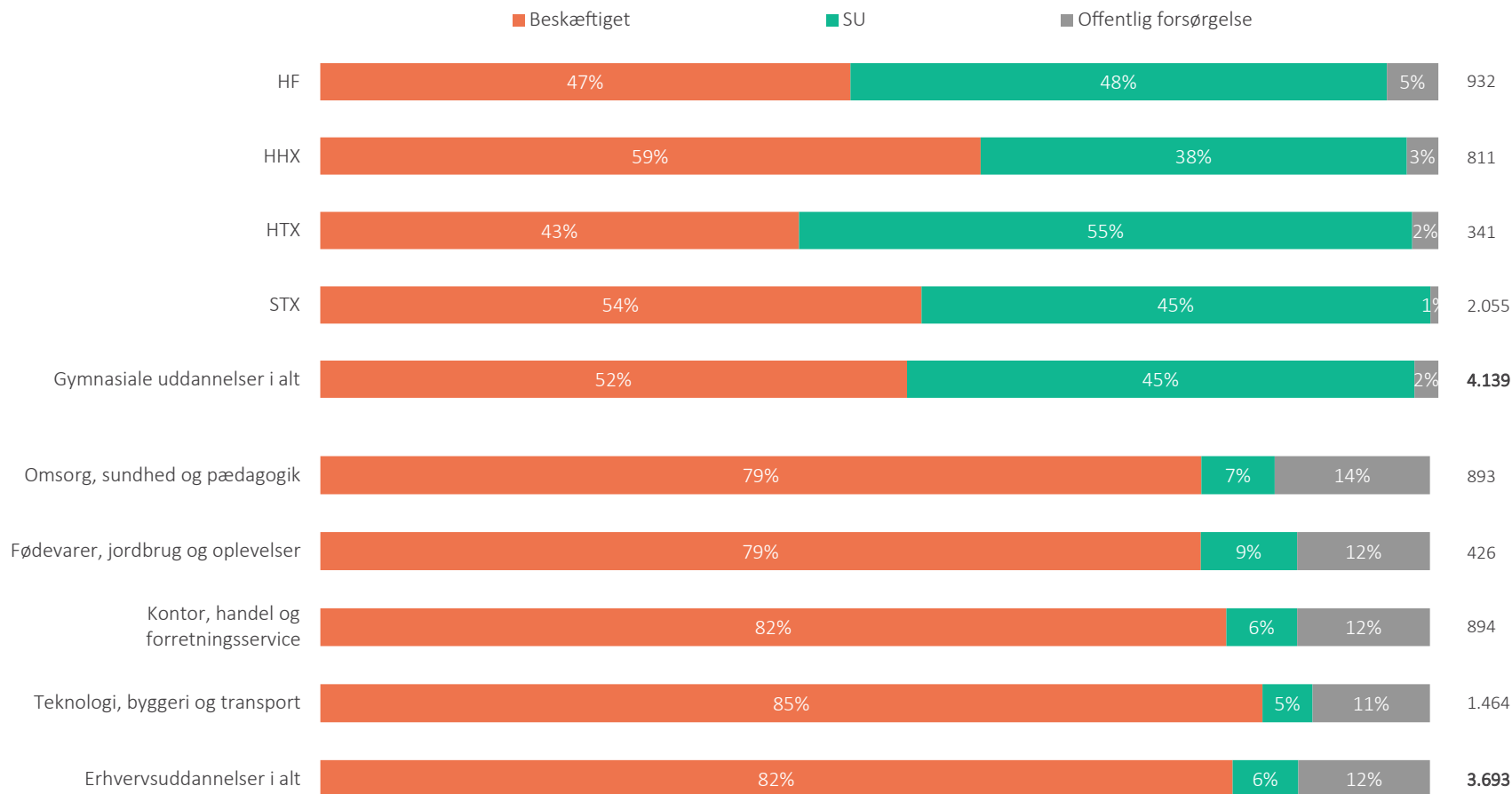
Blandt erhvervsuddannelserne er der flest fra teknologi, byggeri og transport (85 pct.), som kommer i beskæftigelse 27 måneder efter endt uddannelse. Det reflekteres også i, at der er færrest unge med denne uddannelse på offentlig forsørgelse (11 pct.). Omvendt er 14 pct. af unge fra omsorg, sundhed og pædagogik på offentlig forsørgelse. Unge, der har taget en erhvervsuddannelse indenfor fødevarer, jordbrug og oplevelser, er mest tilbøjelige til at søge videre uddannelse efter endt erhvervsuddannelse (9 pct.).

Sammenlignet med sidste års analyse er andelen på offentlig forsørgelse blandt gymnasieuddannede faldet med 1 procentpoint. Samtidig er andelen af ledige erhvervsuddannede faldet med 4 procentpoint. Udviklingen skyldes især at ledige erhvervsuddannede inden for kontor, handel og forretningsservice samt omsorg, sundhed og pædagogik er faldet med henholdsvis 8 og 6 procentpoint siden sidste år.

Figur 4.9: Region Sjællands unges forsørgelsesgrundlag 27 måneder efter at have færdiggjort ungdomsuddannelse på tværs af uddannelsestype

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik.

Note: Opgørelsen er baseret på de unge, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 2010 og afsluttet uddannelsen i perioden 31. juli 2019 til 31. juli 2020 (nyest tilgængelige data). Figuren dækker unge med bopæl i Region Sjælland 27 måneder efter ungdomsuddannelsens afslutning. Offentlig forsørgelse inkluderer alle typer af offentlig forsørgelse ekskl. SU.

Grundet afrunding summerer procentsatserne for gymnasiale uddannelser i alt samt teknologi, byggeri og transport i alt ikke til 100 procent.

A photograph of a construction site inside a large, industrial-style hall. In the foreground, there is a pile of brown soil and several large, grey, rectangular stone blocks. A network of white surveying strings is stretched across the site, supported by black metal poles. In the background, more stone blocks are visible, along with various construction tools and materials. The walls of the hall are made of concrete and metal beams.

**SÆRTEMA:
VOKSNE UNGE MED
GRUNDSKOLE SOM
HØJESTE UDDANNELSE**

Foto: Roskilde Tekniske Skole

SÆRTEMAETS INDHOLD OG HOVEDKONKLUSIONER

Størstedelen af de unge i Region Sjælland er i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse. Regionen er dog også hjemsted for en række borgere, der langt ind i ungdommen og voksenlivet stadig har grundskolen som højest gennemførte uddannelse. Årets særtema stiller derfor skarpt på disse unge voksne med grundskolen som højest gennemførte uddannelse samt de muligheder og udfordringer, som de møder i og uden for uddannelsessystemet.

Analysen er delt i to. Første del tegner via et særudtræk fra Danmarks Statistik et beskrivende billede af de 24.420 20-29-årige i Region Sjælland, der har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. Anden del går med data fra 10 kvalitative interviews i dybden med hvilke muligheder og barrierer, som disse unge møder både i og uden for uddannelsessystemet.

Kapitlet viser følgende hovedtendenser:

- De unge voksne med grundskolen som højeste uddannelse er i særlig grad mænd og er i højere grad end andre børn af forældre, der er uden for arbejdsmarkedet.
- Generelt har de unge haft dårlige oplevelser i grundskolen og en følelse af at være blevet "tabt af systemet", hvilket for nogle skyldes mangel på håndtering af diagnoser, funktionsnedsættelser eller problematiske forhold derhjemme.
- 70 pct. af de unge voksne har været indskrevet på en ungdomsuddannelse. Men for størstedelen af de unge voksne er varigheden af forløbet under et år.
- Årsagerne til at mange ikke har gennemført en ungdomsuddannelse kan være personlige (misbrug, graviditet), praktiske (manglende læreplads) og faglige (manglende interesse).

REGISTERANALYSENS DATAGRUNDLAG

De kvantitative opgørelser i særanalysen er baseret på de nyest tilgængelige data fra Danmarks Statistik om 20-29-årige der er bosiddende i Region Sjælland med grundskolen som højeste gennemførte uddannelse.

Analysen har defineret denne gruppe af unge ud fra Danmarks Statistiks uddannelsesregister og derpå koblet de unge med andre registre for at belyse deres alder, herkomst, og beskæftigelse. Analysen har også koblet disse unges forældre med tilsvarende registre for at indfange de unge voksne sociale arv.

Ikke alle de unge kan genfindes på tværs af alle registre. Eksempelvis kan personer med indvandrerbaggrund ikke genfindes i grundskolens karaktergennemsnittet, hvis de har gennemført en uddannelse på grundskoleniveau i udlandet. Derfor varierer størrelsen på den undersøgte gruppe på tværs af de forskellige undersøgte statistikker.

OVER HVER FJERDE UNGE I ALDEREN 20-29 ÅR HAR GRUNDSKOLEN SOM HØJESTE UDDANNELSE

I figur 5.1 kigger vi nærmere på gruppen af personer i alderen 20-29 år, der bor i Region Sjælland og har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Per fjerde kvartal 2022 udgør denne gruppe 24.420 personer svarende til 30 pct. af Region Sjællands i alt 81.806 20-29 årige.

Figuren viser, at omtrent lige mange af disse unge har grundskolens 10. klasse (49 pct.) og grundskolens 7-9. klasse (49 pct.) som højest fuldførte uddannelse. De resterende 2 pct. svarende til 403 personer har mindre end 7. klasse eller ingen fuldført grundskole.

Næsten halvdelen (49 pct.) af de unge voksne med grundskolen, som højeste fuldførte uddannelse er i alderen 20-23 år. Lidt over en tredjedel er 24-27 år (36 pct.), mens de resterende 16 pct. er 28-29 år. Det understreger, at sandsynligheden for at have fuldført en ungdomsuddannelse stiger med den unges alder.

Størstedelen (61 pct.) af de unge voksne med grundskolen som højest fuldførte uddannelse er mænd. Det svarer til 14.826 mænd op imod 9.594 kvinder (39 pct.).

83 pct. af de unge voksne med grundskolen som højest fuldførte uddannelsesniveau har dansk herkomst, mens 11 pct. er indvandrere og 6 pct. efterkommere. Disse andele er ens med de tilsvarende andele for hele gruppen af 20-29-årige i Region Sjælland.

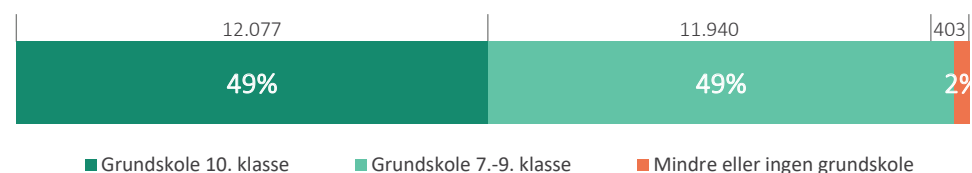
Figur 5.1 opdeler også de unge voksne med grundskolen som højeste uddannelse efter deres karaktergennemsnit i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver. 16.780 af de unge gennemført folkeskolens afgangsprøver. Figuren viser, at næsten to ud af fem af disse unge voksne (38 pct.) har fået et gennemsnit under 2 i prøven i dansk, matematik eller begge. 6 pct. svarende til 1.076 personer har fået 7 eller derover i både dansk og matematik.

Figur 5.1: De voksne unge med grundskolen som højeste uddannelse: Sociodemografi

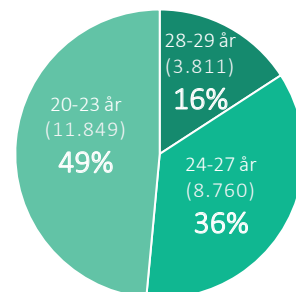
Kilde: Danmarks Statistik (Særudtræk fra Danmarks Statistik).

Note: Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget. Alder og herkomst er opgjort pr. 2022. Uddannelsesniveau og karaktergennemsnit er opgjort pr. 2021. Karaktergennemsnit opgøres efter det laveste af den unges gennemsnit i hhv. dansk og matematik. Det kræver derfor et gennemsnit over 7 i både dansk og matematik for at være i kategorien 7 eller derover.

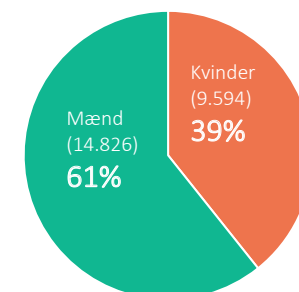
HØJEST FULDFØRTE UDDANNELSESLEVELAU

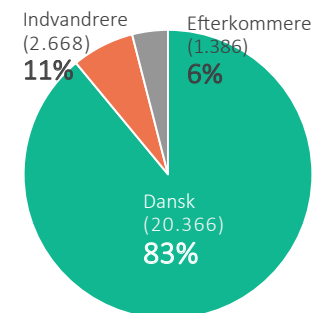
ALDER

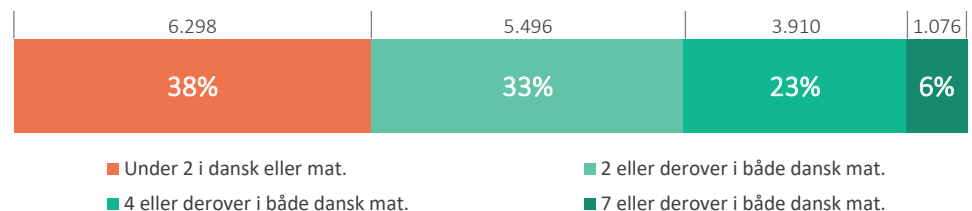
KØN

HERKOMST

KARAKTERGENNEMSNIET VED FOLKESKOLENS AFGANGSPRØVER

Grundet afrunding summerer nogle procentsatser ikke til 100 procent.

OVER HVER FJERDE FORÆLDER TIL EN UNG VOKSEN MED GRUNDSKOLEN SOM HØJSTE GENNEMFØRTE UDDANNELSE STÅR UDEN FOR ARBEJDSSTYRKEN

Generelt ved vi, at unges uddannelsesmønstre i vid udstrækning påvirkes af deres sociale arv forstået som de omgivelser, oplevelser og forældreroller, der præger deres barndom. I figur 5.2 kigger vi derfor nærmere på forældrene til de unge voksne mellem 20 og 29 år, der har grundskolen som højest gennemførte uddannelse.

Figuren viser, at størstedelen (52 pct.) af forældrene til de unge voksne med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse er mellem 45 og 54 år, mens næsten ni ud af ti (88 pct.) har dansk oprindelse.

Figuren ser også nærmere på forældrenes beskæftigelsessituation. Her ser vi, at 69 pct. af forældrene er i beskæftigelse (svarende til 25.436 borgere) mens 2 pct. af er ledige. Dermed står 29 pct. svarende til 10.708 forældre til unge voksne med grundskolen som højest gennemførte uddannelse uden for arbejdsstyrken.

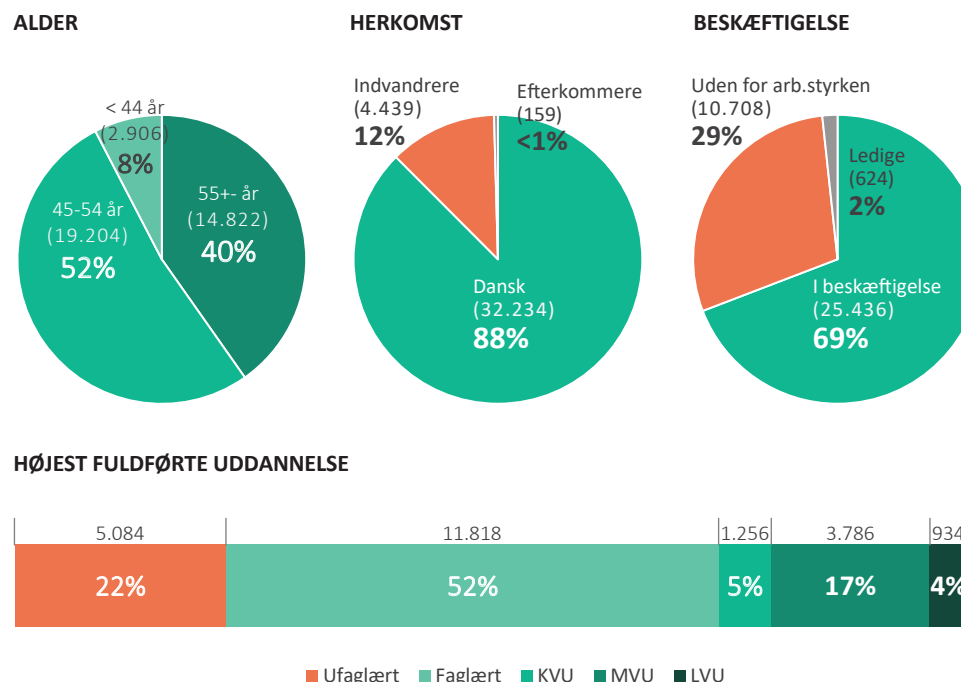
Andelen af forældre uden for arbejdsstyrken er forholdsvis høj. Tager vi et gennemsnit af beskæftigelsessituationen for borgere i Region Sjælland generelt og vejer det, så det svarer til aldersfordelingen blandt de undersøgte forældre, står 21 pct. uden for arbejdsstyrken. Det er altså en relativ stor andel af forældrene til de unge uden ungdomsuddannelse, der står uden for arbejdsstyrken.

Figur 5.2 opdeler også forældrene efter deres højest fuldførte uddannelse. 22 pct. af forældrene til de unge voksne med grundskolen som højest fuldførte uddannelse er selv ufraglærte. Størstedelen af forældrene (52 pct.) er faglærte, mens lidt flere end én ud af fire (26 pct.) har gennemført en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Figur 5.2: Forældre til unge med grundskolen som højest fuldførte uddannelse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik

Note: Uoplyst uddannelsesniveau er ikke medtaget. Alder og herkomst er opgjort pr. 2022. Uddannelsesniveau og beskæftigelse er opgjort pr. 2021.

KVU = Kort videregående uddannelse | MVU = Mellemlang videregående uddannelse | LVU = Lang videregående uddannelse
Faglærte dækker erhvervsuddannelserne. Ufraglærte dækker gymnasiale uddannelser og grundskoleuddannelse.

70 PCT. AF DE UNGE MED GRUNDSKOLEN SOM HØJESTE UDDANNELSE HAR VÆRET INDSKREVET PÅ EN UNGDOMSUDDANNELSE

At en gruppe af unge voksne ikke har gennemført en ungdomsuddannelse skal ikke forveksles med, at de ikke har forsøgt. Af de 24.420 unge mellem 20 og 29 år, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, har 17.003 (70 pct.) i kortere eller længere tid været indskrevet på en ungdomsuddannelse.

Figur 5.3 viser varigheden af disse unges uddannelsesforløb i alt og opdelt på uddannelsesstyper. Hvis den unge voksne har været indskrevet på flere uddannelser, medtages det længste forløb.

Figuren viser, at én ud af fire (26 pct.) af de unge voksne, der har været indskrevet på en ungdomsuddannelse, har været indskrevet på uddannelsen i at halvt år eller kortere. 35 pct. har været indskrevet mellem 7 og 12 måneder, mens 22 pct. har været indskrevet 12 til 24 måneder. 9 pct. har

været indskrevet i 24 til 36 måneder, mens de sidste 8 pct. har været indskrevet længere end 36 måneder uden at gennemføre.

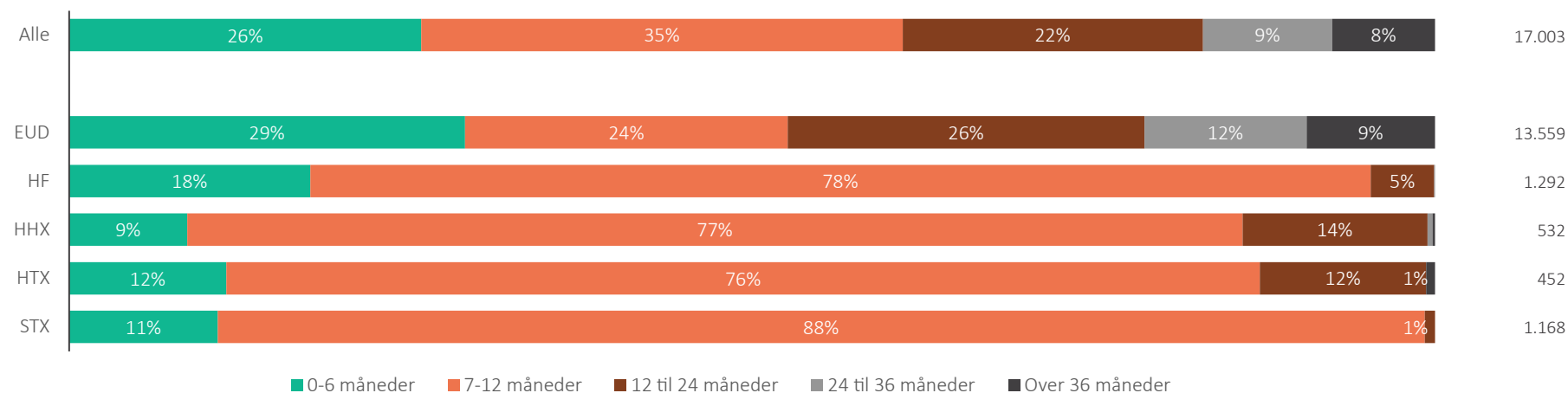
Figuren viser også, at varigheden af de unge voksnes uddannelsesforløb varierer meget alt efter hvilke uddannelsesstyper, de har været indskrevet på. 13.559 (80 pct.) af de unge voksne, der har været indskrevet på en ungdomsuddannelse, har haft deres længste eller eneste forløb på en erhvervsuddannelses. På erhvervsuddannelserne ses både den største andel af korte ophold under 7 måneder (29 pct.) og den største andel af ophold på over et år (47 pct.).

Modsat ses for de gymnasiale uddannelsesophold en langt mindre spredning i opholdenes længde. På alle gymnasiale uddannelser har flere end 75 pct. af de unge voksne et uddannelsesophold på mellem 7 til 12 måneder.

Figur 5.3: Varighed af uddannelsesforløb for de voksne unge

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik

Note: Opgørelsen viser varigheden af uddannelsesforløb på en ungdomsuddannelse for personer mellem 20 og 29 år der pr. 30. september 2021 var 1) bosat i Region Sjælland, 2) har været eller er indskrevet på en ungdomsuddannelse frem til og med 30. september 2021 fordelt på uddannelsesområde. Hvis den unge har været indskrevet på flere ungdomsuddannelser, vælges det længste forløb.

FORSØRGELSESGRUNDLAG FOR VOKSNE UNGE

I figur 5.4 ser vi nærmere på forsørgelsesgrundlaget blandt de 20-29 årige med grundskolen som højeste uddannelse. Figuren viser beskæftigelsesfordelingen for disse unge voksne både i hele landet, for Region Sjælland og for hver af Region Sjællands kommuner.

Opgørelsen kan også underbygge, hvordan uddannelse har betydning for de unges forsørgelsesgrundlag senere i livet. Dette gøres ved at sammenligne gruppen op imod Region Sjællands unge i alderen 20-29 år, som har gennemført en ungdomsuddannelse eller højere (ikke vist i figuren).

Som det fremgår af figuren, modtager 28 pct. af de unge i alderen 20-29 år med grundskole som højest fuldførte uddannelse offentlig forsørgelse. Tæt på halvdelen af gruppen er i beskæftigelse, mens lidt mere end hver tiende (16 pct.) er under uddannelse. Derudover er lidt over hver tyvende (7 pct.) uden for arbejdsstyrken. Til sammenligning modtager kun 7 pct. af Region Sjællands 20-29 årige, som har en ungdomsuddannelse eller højere, offentlig forsørgelse. 77 pct. af denne gruppe er i beskæftigelse, mens 11 pct. er under uddannelse.

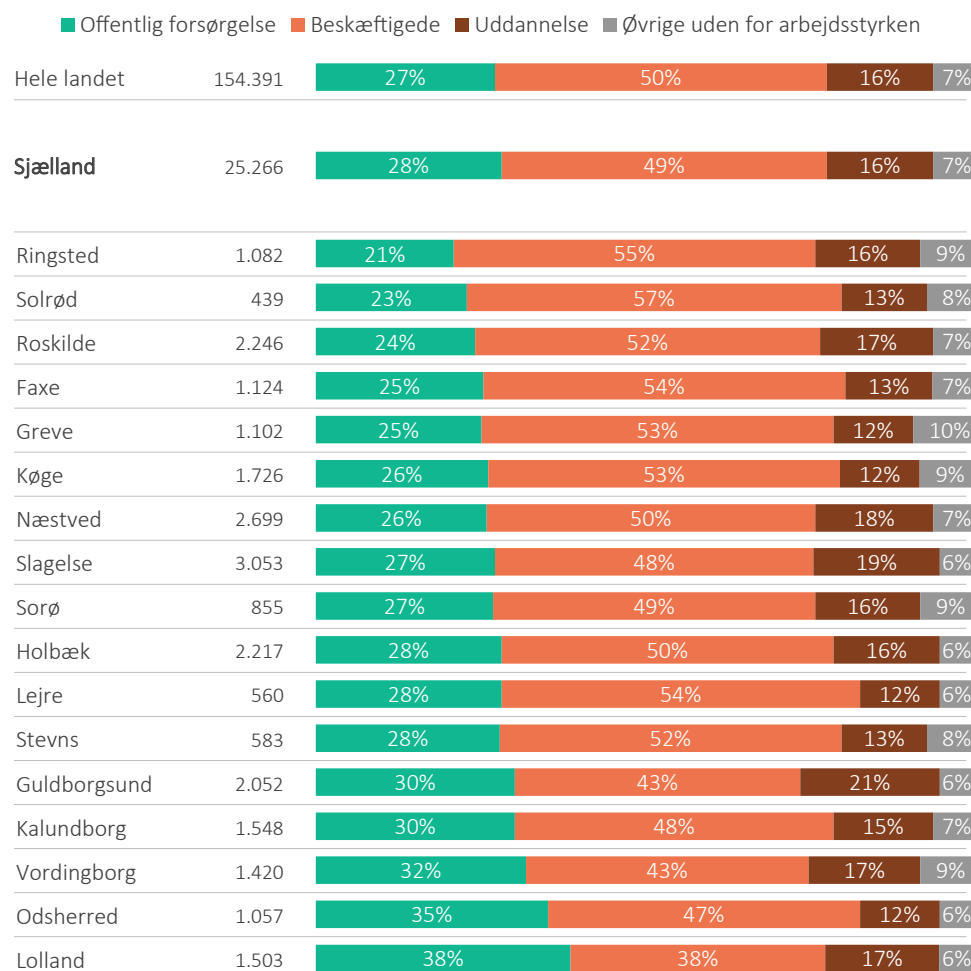
Resultaterne indikerer altså, at personer, som ikke får en højere uddannelse end grundskolen, er markant mere tilbøjelige til at modtage offentlig forsørgelse end personer, som gennemfører en ungdomsuddannelse eller højere.

Andelen af 20-29 årige med grundskole som højeste gennemførte uddannelser varierer dog også markant mellem regionens kommuner. I Ringsted Kommune er 21 pct. af de voksne unge med grundskolen som højest gennemførte uddannelse på offentlig forsørgelse. I Lolland Kommune er den tilsvarende andel næsten dobbelt så stor (38 pct.). I alle kommuner er andelen på offentlig forsørgelse dog langt over den tilsvarende andel blandt unge voksne, der har gennemført en ungdoms- eller videregående uddannelse.

Figur 5.4: Forsørgelsesgrundlaget for de voksne unge i Region Sjælland

Kilde: Danmarks Statistik (RAS209).

Note: Figuren viser fordelingen af borgere mellem 20 og 29 år i fire forsørgelseskategorier for hhv. hele landet, Region Sjælland og kommunerne i Region Sjælland i 2020 (den nyest tilgængelige data i Danmarks Statistik).

Grundet afrunding summerer nogle procentsatser ikke til 100 procent.

HANDEL OG TRANSPORT ER DEN STØRSTE
BRANCHE HOS DE UNGE VOKSNE MED
GRUNDSKOLEN SOM HØJESTE UDDANNELSE

Figur 5.6 viser branchefordelingen blandt de beskæftigede unge voksne i Region Sjælland med grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Figuren viser både antal og andel ansat i en branchekategori, samt hvor stor en andel af disse ansatte, der er beskæftiget i henholdsvis fuldtid og deltid. Endelig viser figuren top 10 over brancher med flest af disse unge voksne i beskæftigelse.

Flere end hver tredje (34 pct.) af de beskæftigede unge voksne er ansat i branchen handel og transport svarende til 4.755 personer. Branchen er dermed den klart største blandt de unge voksne. Herefter følger branchen offentlig administration, undervisning og sundhed, hvor 2.913 (21 pct.) af de beskæftigede unge voksne er ansat. Fælles for begge er, at lidt over halvdelen (hhv. 58 pct. og 54 pct.) af de unge voksne i branchen er i fuldtidsbeskæftigelse. Næsten halvdelen af de unge voksne i de to brancher er altså ansat i deltidsstillinger.

Omvendt ser det ud i den tredjestørste branche, bygge og anlæg, hvor 2.254 (16 pct.) af de unge voksne er ansat. Her er det færre end hver femte (18 pct.), der er ansat i en deltidsstilling.

Se vi på de mere detaljerede branchekategorier, er de største brancher blandt de unge voksne i Region Sjælland med grundskolen som højeste uddannelse vikarbureauer, restauranter, hjemmehjælp og discountforretninger. Alle fire brancher har hver især flere end 500 af disse unge voksne ansat.

Figur 5.6: Branchefordeling for unge i alderen 20-29 år med grundskole som højest gennemført uddannelse

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik

Note: Branche er opgjort efter DB07. Antal og andelen baseres på antal fuldtidspersoner. En person, som modtager ydelse i halvdelen af perioden, tæller derfor som en halv fuldtidsperson. Opgørelsen af fuldtid og deltid baseres på antal personer.

Branche	Antal	Andel	Fuldtid	Deltid
Handel og transport mv.	4.755	34%	58%	42%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	2.913	21%	54%	46%
Bygge og anlæg	2.254	16%	82%	18%
Erhvervsservice	1.601	12%	52%	48%
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	1.245	9%	78%	22%
Kultur, fritid og anden service	455	3%	52%	48%
Landbrug, skovbrug og fiskeri	278	2%	74%	26%
Information og kommunikation	222	2%	72%	28%
Ejendomshandel og udlejning	113	1%	56%	44%
Finansiering og forsikring	31	0%	81%	19%

Top-10 over brancher efter størrelse

1	Vikarbureauer	571	6	Tømrer- og bygningssnedkervirksomhed	346
2	Restauranter	555	7	Anden bygge- og anlægsvirksomhed	346
3	Hjemmehjælp	526	8	Plejehjem	336
4	Discountforretninger	521	9	Aldersintegrerede institutioner	295
5	Vejgodstransport	347	10	El-installation	261

Top-10-listen er opgjort efter antal personer. Har en person haft flere jobs i forskellige brancher, indgår personen i den branche, hvor beskæftigelsesgraden er højest.

Figur 5.7: Barrierer for unge uden kompetencegivende uddannelse

Kilde: Kvalitative interviews med syv unge og tre fagpersoner

”

Jeg vil helt klart sige, at grundskolen har været turbulent. Ingen har en positiv historie. Så har de været i kontakt med kommunen og måske fået støtte, måske ikke. De har følt sig forkerte og faldt uden for det system, vi har. Systemet kan ikke rumme de skævheder, de har.

(Kontaktperson)

I min folkeskole kom jeg op at skændes med læreren – jeg fik en hjernerystelse, fordi han sparkede mig i hovedet. Så tog min mor mig ud af skolen i tredje klasse. Jeg var tiltrukket af gademiljøet på det tidspunkt, for det var jeg god til. Det var min uddannelse at være på gaden, så jeg har ikke tænkt på uddannelse før nu.

(Mand, 24 år)

Lige nu er jeg tilknyttet jobcentret, men jeg skal ikke sendes ud i noget uddannelse, før jeg er udredt i psykiatrien. Jeg vil virkelig gerne have en uddannelse, men jeg føler mig ikke klar lige nu.

(Kvinde, 21 år)

EN FØLELSE AF AT VÆRE TABT I SYSTEMET

Der kan være mange årsager til, at unge ikke kommer videre i uddannelsessystemet efter grundskolen. Den sidste del af særtemaet går derfor i dybden med, hvilke løftestænger og barrierer unge mellem 20-29 år møder både i og uden for uddannelsessystemet. Indsigterne er baseret på 10 kvalitative dybdeinterviews med syv unge med forskellige baggrunde og livssituationer samt tre fagpersoner, der arbejder med denne gruppe af unge til hverdag.

Selvom det er svært at tale om en samlet gruppe af unge med det til fælles, at de har grundskolen som højest gennemført uddannelse, tegner der sig, på tværs af personer der er blevet interviewet, et billede af, at mange har haft det svært i grundskolen. Her kan de have haft dårlige oplevelser med undervisningen og/eller lærerne og de andre elever. En ung fortæller blandt andet, at han i et skænderi med en lærer er blevet sparket i hovedet, hvormed han fik en hjernerystelse. Størstedelen af de interviewede har oplevet at have svært ved de boglige fag og samtidig ikke at trives socialt med de andre elever.

Udover at have haft en svær tid i grundskolen er der blandt mange unge en følelse af ”at blive tabt i systemet”. Det er et udtryk, der også vækker genklang hos de fagpersoner, der til dagligt arbejder med de unge. Udtrykket dækker blandt andet over, at flere har en psykisk diagnose eller funktionsnedsættelse som ordblindhed, der ikke i tilstrækkelig grad er blevet taget højde for tidligere i de unges liv. Nogle unge er på grund af problematiske forhold derhjemme endt i plejefamilie. Andre har oplevet, at der ikke blev taget hånd om problemerne derhjemme, hvorfor de har følt, at de selv skulle håndtere disse udfordringer. For nogle er dette ledt til, at de er endt i kriminalitet. For andre betyder det, at de i dag er tilknyttet et jobcenter og arbejder på at finde en vej ud af deres udfordringer.

Dette billede er dog ikke gældende for alle unge. Nogle har haft en overordnet god oplevelse med folkeskolen og kommer fra et problemfrit hjem, men har blot været længere om at vælge den rigtige uddannelse eller været i et arbejde, der ikke har krævet en uddannelse i første omgang.

MANGE HAR PÅ TRODS AF DÅRLIGE OPLEVELSER I GRUNDSKOLEN FORSØGT AT TAGE EN UDDANNELSE

Som de kvantitative opgørelser viser, forsøger mange unge på trods af deres ofte dårlige erfaringer med grundskolen at gennemføre en ungdomsuddannelse, men har set sig nødsaget til at stoppe. Det har skyldtes enten personlige, praktiske eller faglige årsager, som illustreret i figur 5.8.

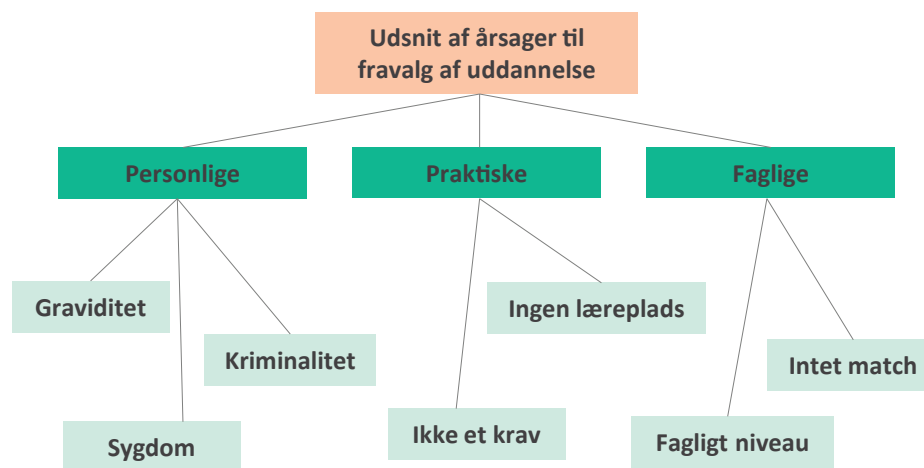
Under de årsager, der her er beskrevet som personlige, er blandt andet tidlig graviditet og forældreskab, fysiske og psykiske sygdomme, misbrug og kriminalitet. Det er alle faktorer, der på forskellige måder forhindrer den unge i at starte på eller fastholde en uddannelse.

De praktiske årsager til at fravælge en uddannelse kan blandt andet være, at det ikke har været et krav at have en uddannelse i den virksomhed, den unge har arbejdet i, eller at det ikke har været muligt at anskaffe en læreplads efter grundforløbet på en erhvervsuddannelse.

Faglige årsager kan blandt andet dække over, at det faglige niveau for uddannelsen har været for højt til den unge, eller at der ikke har været et match mellem interesse og indholdet i uddannelsen. Nogle unge prøver sig således frem i håbet om at finde den rigtige hylde for dem – både hvad angår interesse og fagligt match.

Figur 5.8: Årsager til fravalg af uddannelse

Kilde: Kvalitative interviews med syv unge og tre fagpersoner

”

Det, jeg ser som den største udfordring, er alle de valg, de skal tage. De skal have en økonomi, hvor de har råd til husleje, de skal have noget at spise, internet, i skole... og det er nemmest at skippe uddannelse, fordi det andet skal bare fungere.
(Underviser)

Jeg startede på grundforløb på tømreruddannelsen, men jeg prøvede to gange at firmaet, jeg skulle have en læreplads i, blev lukket. Så mistede jeg lidt motivationen og blev montør, og det skulle jeg ikke bruge en uddannelse til.
(Mand, 31 år)

Jeg startede med at tage grundforløb til kok og tjener efter folkeskole, men på grund af en skade i knæet, kunne det ikke fuldføres. Så startede jeg på butiksassistent, men da jeg fik et barn, så hang det ikke sammen med tiderne. Så skulle jeg finde noget nyt igen.
(Kvinde, 29 år)

Vi har en, der har været i plejefamilie og har været i systemet i lang tid. Han er klog og har taget flere uddannelser, men han har svært ved at fastholde. Han har taget en mekanikeruddannelse og følt sig forkert, så det her med at sidde og nørkle med noget er bedre for ham.
(Kontaktperson)

”

STØTTE OG HJÆLP TIL AT FINDE DEN RETTE HYLDE ER ESSENTIELT

Som tidligere vist forsøger mange unge at finde deres vej ind og rundt i uddannelsessystemet. Både de unge og fagpersonerne omkring dem peger på flere ting, der kan være med til at understøtte de unge i at få taget en uddannelse.

Mange unge har i grundskolen været glade for at have praktiske eller kreative fag, hvor de har kunnet bruge deres hænder. Det tiltaler dem at finde en uddannelse, hvor det er muligt at genfinde denne glæde ved at bruge hænderne. Det bliver også understreget af fagpersonerne, som mange gange skal overbevise de unge om, at det at tage en uddannelse ikke kun foregår ved at sidde på en stol ved et bord, men i høj grad også kan tage plads uden for undervisningslokalet. Flere unge har dertil glæde af at komme i en erhvervspraktik eller i mesterlære, før de starter på en uddannelse. På den måde finder og afprøver de interesser, de måtte have, før de forpligter sig på et uddannelsesvalg.

Dernæst understreger flere unge og fagpersoner, at støttepersoner er essentielle for at kunne finde og fastholde den rette uddannelse. Nogle har eksempler på at have haft en støtteperson på den enkelte uddannelse, hvor de kunne søge faglig og personlig sparring, mens andre har haft en tværgående kontaktperson, der har haft mulighed for at følge dem uanset deres aktiviteter. Dertil nævner flere unge og fagpersoner, at det at blive mødt af en voksen, som kan se potentialet i den unge, har været meget vigtigt for de unges tro på dem selv. Det har gjaldt både støttelærere, kontaktpersoner og uddannelsesvejledere.

Ligesom det er vigtigt med faglig og personlige støtte, er det også afgørende for mange unge at få økonomisk støtte. Det at skulle stå for at sikre en indkomst og fastholde et uddannelsesforløb er for mange en svær øvelse, hvorfor økonomisk understøttelse kan være et greb til at tiltrække og fastholde de unge i et uddannelsesforløb.

Endeligt er behandling af evt. diagnoser og misbrug afgørende for, at det først og fremmest bliver aktuelt for nogle unge at starte på en uddannelse. Ligesom det også er vigtigt at tilbyde støtte undervejs i uddannelsen til evt. funktionsnedsættelser som ordblindhed.

Figur 5.7: Barrierer for unge uden kompetencegivende uddannelse

Kilde: Kvalitative interviews med syv unge og tre fagpersoner

”

Jeg har aldrig været god i skolen. Jeg har altid været dårlig til de boglige fag, så jeg har aldrig fået gode karakterer, og jeg hadede at gå i skole. Jeg fandt hurtigt ud af, at de fag, jeg godt kunne lide i skolen, var de fag, jeg kunne fordybe mig i. F.eks. hjemkundskab, sløjd og de praktiske fag. De boglige fag holdt jeg mig lang væk fra.
(Mand, 25 år)

Jeg har en, der har rigtig meget brug for støtte. Da jeg kom ind i billedet var der en voksen person, der troede på ham – en han kunne ringe til, og en, der altid lyttede. Ellers havde han ikke været der, hvor han er i dag. Så nogle personer, der følger dem, er vigtigt. En kontaktperson følger den unge på tværs af alle aktiviteter, og det giver den unge en tryghed.
(Vejleder)

Jeg har haft specialundervisning siden børnehaveklassen, fordi jeg er ordblind. Jeg havde specialundervisning i dansk indtil tredje klasse. Derefter kom jeg tilbage i normal klasse indtil syvende og så et år i specialundervisning igen, hvor der kun var fokus på ordblindhed. Der lærte jeg en hel masse, fordi der blev taget meget hensyn, og man fik hjælp.
(Mand, 29 år)

”

Udgivelse:

Region Sjælland 2023

Udarbejdelse og layout af:

Epinion P/S

Ryesgade 3F

2200 Copenhagen N

Tlf.: 87 30 95 00

contact@epinionglobal.com

Tryk:

JT-gruppen

Oplag:

250 stk

Ekstra eksemplarer fås hos:

Region Sjælland

Regional Udvikling

Alléen 15, 4180 Sorø

Tlf.: 57 87 57 50

regionaludvikling@regionsjaelland.dk

Forsidefoto: HF og VUC Klar